

GLASNIK SV. FRANJE.

SEDAMSTOGODIŠNJICI SMRTI

1926. — Broj 9. i 10.

CCCM
MCCXXVI
MCMXXVI

Br. 9. i 10. GODIŠTE XXXI. 1926.
RUJAN i LISTOPAD.

Djeca svome Ocu!

Serafe, žarko si ljubio Krista, njime se jedinim dičio, samo si njega tražio i ljude zvao i učio, da Krista ljube. Svjedok je Tvoja divna Umbrija, svjedoci su vrletna brda i gradovi, svjedok je daleki Istok i Zapad, svjedok je i nebo i zemlja: Ti si bio sav Kristov!

I da se što bliže uz Propetoga stisneš, tražio si samoću, skrivao se po špiljama, čeznuo za Kalvarijom, da s Kristom budeš propet!

I našao si Kalvariju, ugledao križ, što Ti ga je Kristova istesala ljubav, raširio si ruke i one ostadoše grimizom urešene, noge čavlima probodene, a srce kopljem ranjeno, i Ti pjevaš kao onaj, koga ljubav rani!

Franjo, ranjeni Serafe naš, ponose tolike djece, znamenovani Anđele, znače živoga Boga, velik si i divan, i u ljubavi nedostižan! Pruži nam ranjene ruke, otvori probodeni bok i povedi tajanstvenim putem, kojim se sama ljubav penje!

Sedmo nam je svanulo stoljeće, kada si zadnji put bio s nama i uz anđeosku pjesmu ostavio nas i zaputio se put dalekog kraja, oče, kamo oko ne može doseći, gdje vječna Ljubav perivojem šeće, gdje rajsko pramaljeće cvate, gdje veličanstvenim Božjim dvorovima same Ljubavi pjesma se čuje!

Sjećaš se, oče, kako ostadosmo i plačni i tužni, sirote bez tolikog oca, nijemi kraj Tebe, plačući nad Tvojim grobom, a nitko nas utješiti mogao nije!

I vjekovi jurnuše jedan za drugim u bezdan, a Tebi novi rod dolazi, ali ne rod od oca i matere, već sinovi i kćeri, koje Ti Ljubav Božanska vodi, da ih skloniš pod siromašni krov svoj, da ih toplom ljubavlju zaviješ i Mira im duševnog nađeš!

I danas, kada Te nebo pred sedam vjekova uvelo u dvorove sreće, kada kraj sebe blaženu djecu gledaš, gdje im je »Pravilo života« zlatnu haljinu splelo, kada i anđeli kruže kraj prijestolja Tvoga i puni udivljenja motre slavu, što Te zapala, koju Ti je Sveyišnji za uzdarje ljubavi sačuvao, mi dolje sa zemlje, gledamo za Tobom, oče, redamo se kraj Tvoga groba, klečimo pred Tvojim oltarom, molimo pred Tvojom slikom i puni djetinje ljubavi, sinovskog zanosa pjevamo Ti pjesme, šaljemo molitve, da ih preneseš vječnoj Ljubavi za nas.

Oče, Ti si nas ljubio, kada si nas u siromaštvu rađao, pitao si nas serafskom ljubavlju užarenoga svog srca, naš si bio dok Te je ova zemlja nosila, zapovijedio si nam, da budemo Kristovi sljedbenici.

Sada, kada Ti je čelo vječnom ureseno krunom, pogledaj na nas i na vinograd Svoj, što ga je Tvoja zasadila ruka. Pošalji mu plemenite rose, da ga ne udavi suša, već da se dnevice zeleni, ko stablo kraj izvora žive vode zasađeno i da pruži grane širokim svijetom i da smrtnicima donese Mir i Dobro!

Oče, mira nam daj, ljubav nam zapali, sve nas Bogu dovedi, vozi nas u svojim kolima svijetom, da nas prašina ne zadavi dnevna.

Franjo, djeca Tvoja k Tebi danas na Tvoj god viču: Oče, daj da budemo vijekom Tvoji! *Uredništvo.*

Prvo Trećoredsko hodočašće Asiz—Rim.

Dvanaestoga kolovoza sakupila se lijepa kita hodočasnika u našoj crkvi na Kaptolu, da prisustvuju sv. Misi, koju je otslužio mp. o. Vendelin Vošnjak, provincijal. Pod sv. Misom podijelio je hodočasnicima anđeoski kruh za daleki put. Nakon svršene sv. Mise poklekoše hodočasnici da prime blagoslov. Nebo je stalo lagano sipiti, a nas su pratili naši mili i dragi uz suze rastanka. I vlak je krenuo, a bijele maramice lepršale su sa prozora, i zadnji z Bogom i sretan Vam put poletio je zrakom.

Stroj se pomamno okretao i vukao za sobom težak teret. samo da što prije do cilja dođe. Za nama su se redala i sela i gradovi, plodna polja i zelene ravnice, ubavi brežuljci i gorda brda odjevena stoljetnom bukvom, jelom, omorikom i javorom, a među njima verao se gorski potok i pozdravljao nas romonom svoje hladne vode, i dobri ljudi rukom nam domahivali i cvijećem nas obasipali. I mi smo letjeli kao da nas vile na krilima

nose, dok je iz našega stroja sukljao crni dim kroz usijani dimnjak i od vremena do vremena stenjao pod težinom tereta, kad je trebalo na brdo uzaći.

Mnogi su se putnici divili ljepoti našega gorskoga kraja, a drugi su uzdisali za slavonskim, sremskim i bačkim rodnim poljanama. I dok mi tako, ukaza se pred nama, u žarkom suncu, posuto bijelim jedrima naše plavo Jadransko more ispod turobne Učke gore. Sve je to naše bilo, pa smo neslogom izgubili, a hoće li ikada opet naše biti? Tamo je krv naše krvi, tamo su naša sela, tamo se čuje pridušena, na umoru naša pjesma sirote Istre, koja se svako jutro grije na našemu suncu, što joj se iza Velebita rađa.

Asiz: rodno mjesto sv. Franje.

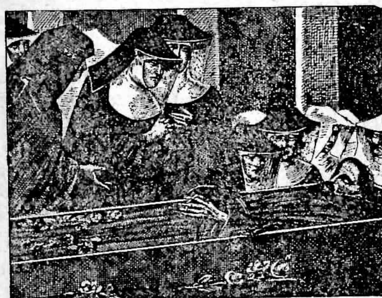
Nakon kratke stanke na Rijeci krenusmo dalje. Vozili smo punom parom, a za nama su ostajala bijela naša sela, sitne kućice naših ljudi. I mi smo prolazili kraj krvavih šančeva, izrovanih brda i dolina, povaljanih kuća gdje se toliko mladih života rastalo životom. I noć se stala spuštati, zvijezde se na nebu pokazivati, a gorski zrak, čisti kao djevojačka duša, hladio je dnevnu sparinu i umorenom tijelu sjeo je san na oči, a umorne se veđe sklopiše na počin, i uda se složiše na tvrdom ležaju. Pospaše ljudi; neki se nasloniše, da promatraju noć, a sa usana dizala im se molitva, za sebe, za svoje, za sretan povratak milome domu. Kako je noć odmicala, tako je i naš vlak žurio, da nas što prije dovede do cilja. I ranom zorom nađosmo se u nepreglednoj dolini uzduž Jadranskoga mora, koje se u daljini žarilo na pramenima jutarnjega sunca.

I stadosmo u Anconi, a odatle put davno željenog Loreta. I popesmo se na taj Gospin brežuljak, gdje večerom kasno i jutrom rano javlja se Marijino zvono, a pobožne duše skidaju kape, križaju čela i šapću Zdravo Marijo. Umorni padosmo na

te stoljetne stijene, koje su toliko puta suzama orošene; nađosmo se pred nebeskom Kraljicom, koju iz bliza i iz daleka milijoni dnevno pozdravljaju i u raznim nevoljama zazivaju. Uđosmo u kućicu, gdje je Riječ Božja tijelom postala, gdje je Isus boravio! Razgledasmo siromaštvo, koje je Isus sebi odabrao, s kojim se zaručio! Tu nas je pričekao loretski biskup, govorom nas pozdravio o. Kulić franjevac, a biskup Bonefačić sv. Misu otčitao. Nakon toga spustismo se niz brdo i proslijedismo dalje do svoga cilja, do miloga nam Asiza. Prolazili smo i među vrletnim gorama, preko zelenih polja i ravnih livada. Sve je to i lijepo i za nas novo, ali to sve za nama ostaje u dalekoj pozadini, a mi se približujemo i pitamo gdje je Asiz, kada ćemo do Asiza.

I čuo se vlakom radosni glas eno Asiza, a mi nagrnusmo na prozore, da vidimo to opjevano čudo, koje se u ovoj jubilarnoj godini najviše spominje, da ga prije očima popijemo, nego li mu na sveto padnemo tlo. I stao je vlak, a iz utrobe njegove, kao iz mravinjaka izmiljiše putnici, poredaše se u red i zaputiše uz pjesmu Mariji Anđeoskoj. Uđosmo u veličanstvenu baziliku, srknusmo punim grudima onaj posvećeni dah i poredasmo se uz oltar Presvetoga. Tu nas je pozdravio hrvatskom besjedom nuncij Pelegrinetti, sin ravne Italije, nas Hrvate! Veselio se s nama, što nas je vidio da smo zdravo došli i u tolikom broju, da iskažemo vjeru svoju i odanost sv. crkvi i pobožnost sv. Franji. Ponosio se on s nama, jer smo mi njegovi. Zaputismo se put Asiza, koji je gorio u moru električnih žarulja. I pođosmo na počinak.

Drugoga dana rano poranismo i poredasmo se oko siromašnoga groba viteza Božjega, gdje je biskup Bonefačić služio sv. Misu. Nakon Mise raziđosmo se gradom, da promatramo i gledamo, što smo toliko puta i čuli i čitali. — Divan je Asiz u svem svome siromaštvu! Gledali smo one tijesne i vijugaste ulice, kuda je Franjo prolazio, pjesme pjevao posipan cvijećem i dočekan poklicima asiske mladeži. One kamene kuće i vrata na koja se navraćao da milostinju prosi on, malo prije vitez Asiza, kralj mladeži! Pregledali smo štalicu u kojoj se rodio; dućan gdje se trgovinom bavio; tamnicu u koju ga je sebični otac zatvorio. Svaki kamen kao da nam je govorio stani i gledaj i ovuda je prolazio Franjo veseljak, i pokornik i svetac. Pošli smo dalje i pali na neznatni grob, u kojemu počiva veliki Franjo. Divni su to spomenici, koji u nama probudiše stare uspomene daleke prošlosti, koju je proživio Franjo. Ali veliki duh Franjin iz Asiza, iz onoga neznatnog groba uzletio je

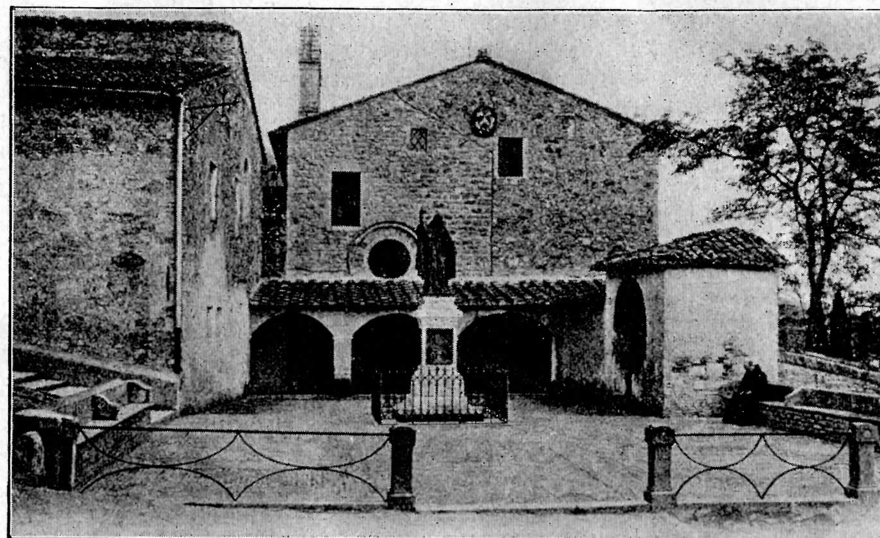

Smrt Sv. Franje.

i svijetom šeće i propovijeda M i r i D o b r o, i poziva ljude: b u d i t e s l j e d b e n i c i m o j i, k a o š t o s a m i j a K r i s t o v.

Mnoga je suza kanula, mnogi se uzdah vinuo na tom sv. grobu, mnoga su djeca zasnovala velike misli, da se tješnje uz tolikog oca stisnu!...

Nađosmo se na grobu sv. Klare. Poklonismo se svetomu križu, s kojega je pred sedamstotina godina Isus progovorio Franji. Pomolismo se pred tijelom sv. Klare, koju čuvaju brižna djeca, njezine sestre. Da doista sretne su, jer nemaju ništa, te punim srcem mogu dnevno opetovati blažene smo, jer smo siromašne! I ostavismo Klaru i dobre sestre njezine, da i neprijed čuvaju svoju majku i kraj nje bdiju i za nas se mole. To nam i obećaše!

Sv. Damjan.

Sunce je oštro pripicalo, a užareni treci titrali su po nasadima modrih maslina bujne Umbrije, a mi se spustismo do sv. Damjana.

Malena je i siromašna to crkvica, koju je Franjo svojim rukama popravljao. Uniđosmo. Duh je u nama napeto slušao svaku riječ, koju nam je vrli naš tumač o. Sokol tumačio iz davno proživjelih dana i Franje i Klare. Posebnim su zanimanjem hodočasnici promatrali svaki kutić, te upravo bogato siromašne crkvice. Vidjeli smo mjesto gdje je Krist s križa progovorio Franji; kor u kome je Klara sa sestrama pobožno i molila i plakala; blagovaonicu u kojoj je sa zadovoljstvom blagovala

koricu tvrdo isprošena kruha; vrtić gdje je bolesna cvijeće zalijevala i s njime se razgovarala, trgala ga i pred tabernakul slagala; mjesto gdje je Franjo bacio svoj pogled po divnoj Umbriji i zapjevao, u zanosu pjesničke duše, bratu suncu. Popeli smo se i na mjesto odakle je sv. Klara, u smrtnoj stisci, obranila čast svojih sestara sa Presvetim u ruci; pomilili smo se na mjestu, gdje je ona preminula; gledali smo knjigu iz koje se molila; zvonce kojim je na molitvu sestre zvala. Sve je to divno, ganutljivo, siromašno, lijepo usčuvano, budi u tebi najveće počitanje. Bilo je i čuđenja i suza...

Ranim jutrom uz suze i žalost mnogih ostavismo Asiz, gdje u tako kratko vrijeme proživjesmo toli ugodne časove i spustismo se do Marije anđeoske. Veličanstvena je to bazilika, kojoj se dograđuje novo pročelje, ali je za nas privlačiva nježna kapelica Porciunkula. Tu je Franjo udario čvrste temelje svome redu; odatle je slao svoju braću po svijetu da propovijedaju; tu je zadobio od samoga Spasitelja znamenito asisko proštenje; tu je ispustio svoju plemenitu dušu! Divne su to uspomene za dijete, koje ljubi svoga oca, za sina koji voli svoj red i ponosi se njim.

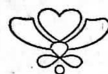
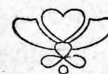
Svečanu Misu za naše hodočasnike pjevao je Preuzv. gosp. nuncij Pelegrinetti uz podvorbu naših svećenika. Našim hodočasnicima bilo je određeno posebno mjesto kraj oltara. Uz pratnju orgulje pod gipkim prstima o. dr. B. Sokola dizala se naša pjesma oko prijestolja kraljice anđeoske. I ona se s neba smješila, kad je vidila toliki broj pobožne hrvatske djece kraj svojih nogu. Tu je stupio u Treći Red lijepi broj hodočasnika.

Vrijeme je letjelo, a i mi smo se pripremali, da se rastanemo sa toli lijepim mjestima i da se mnogi od nas više nikada ne vrate... Težak je to rastanak. Maramice su se zrakom vijale, suze su se brisale, kad smo pogledavali sada Asiz, gdje Franjo i Klara počivaju, a sada Mariju anđeosku gdje anđeli pjevaju. I duša se naša napojila dubokim mislima, srce je naše pripravnije da pođe za Franjom, da lakše k njemu dođe.

A vi divna mjesta uspomena naših, gdje smo okusili kako je slatko Bogu u siromaštvu služiti, ostanite nam z Bogom! Pozdravljamo vas sada mi iz doma svoga, gdje nam je mila uspomena na vas. Pričati ćemo o vama, misliti na vas, i ljubiti vas, jer ste kolijevka naša!

I za nama je ostajao Asiz, gubila se Marija anđeoska, a mi smo odmicali novim krajevima, kraj novih gradova, da stignemo do Rima. I sunce je sjelo, i suton se hvatao, a u moru električnog svijetla ukaza nam se u daljini vječni grad! I nestalo je truda, i zaboravilo se na prepaćenu težinu puta, zasjala je veselost na licima i mi iziđosmo prvipput na rimsko tlo! Sklonismo se na noćište, da od umora počinemo i zorom rano uranimo. Jutro je svanulo, a i žarko se požurilo sunce, a skupine hodočasnika pridolazile su i vrtjele se po veličanstvenom trgu sv. Petra. Stupismo u crkvu! i ostadosmo bez riječi pred onom veličinom, ljepotom, pred onim živim slikama, velebnim kipovima iz kojih, rekao bi, progovara duh svakoga pojedinog umjet-

nika. Ti su umjetnici radili ne za novac, već za vječnost. Njihova djela kazuju potomstvu veličinu u jedinstvo katoličke misli. Bože, koliko se tu ljudi izredalo, koliko suza prolilo, molitve uzdiglo, a koliki će još do konca svijeta doći, da se poklone Kristu na rimskoj pećini! Tu su ključevi kraljevstva nebeskoga, tu je pastir, koji pase čitavi katolički svijet, tu je namjesnik Kristov na zemlji, nasljednik sv. Petra na zemlji: tu stanuje i odatle svijetom gospodari Biskup rimski: Papa! I mi treba da vidimo papu, kojega je zarobila pohlepa bezdušnika,! i još ga zarobljena drži!

Sretno vladajući Papa Pijo XI.

I svanuo je dan 17. kolovoza, i mi se nađosmo u dvorani »Sala delle Beatificazioni. Čekali smo i molili smo, ali žarko, a srce je u nama živo kucalo, duša je u nama prezala u čekanju na sv. oca. I vrata se otvoriše, a iz stotine grla zaori hrvatski poklik: Živio Papa! i sve se oči okrenuše da ga vide. Vidjesmo ga i padosmo na koljena, a on je kraj nas prolazio nečujno, veličanstveno, blaženo se smješkao i dijelio nam iz očinske duše svoj sveti blagoslov. I stupio je na oltar sv. otac, da čita sv. Misu, a naša pjesma zanosno se dizala i uz molitvu namjesnika Kristova prodirala nebesa i zaustavila se kod prijestolja Svevišnjega. Divno je kada djeca uz oca mole, ali je veličanstvenije, kada tolika djeca uz takvoga oca na nebeska vrata kucaju, koji ima ključeve raja.

I sveti je čin svršio, a mi smo čekali, da sv. otac dođe u našu sredinu, da nam progovori. I primiše nas dvije dvorane: Sala Ducala i Sala Regia. S nama je bio preuzv. g. H. Pellegrinetti nuncij, koji se upravo očinski veselio i s nama se razgovarao kao otac sa milom djecom. Ta ljubav i jednostavnost osvaja, to je najljepša baština Kristova namjesnika. Uz njega je stajao i biskup Bonefačić sa ostalim članovima odbora. Sve je to bilo u »Sala dei paramenti«. Tu nas je sv. otac posebno blagoslovio, i svakoga pojedinog nagovorio, a mi smo mu očinsku ruku poljubili i zlatnu mu medalju poklonili.

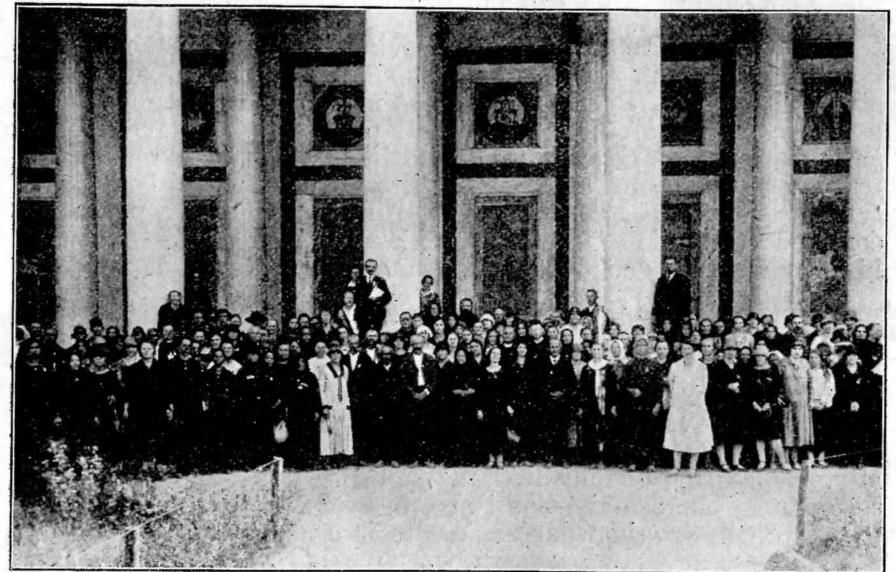
Kad se sv. otac pojavio u Sala Ducale, iz razdraganih srdaca čuo se složan poklik: Živio Papa! I sv. otac praćen od preuzv. Nuncija, biskupa Bonefačića, i od vođa hodočašća o. Ciprijana Lisice i dr. Ante Crnice zaredao je dvoranom da pozdravi svakoga od nas i da vidi otkuda smo se sve sakupili. I stupio je i sjeo na svoje prijestolje, a u dvorani je nastala tajanstvena tišina, kad je on otac cijeloga kršćanstva stao da govori nama, djeci svojoj. Divno je govorilo njegovo očinsko srce, bistro je kazivala njegova mila duša, a mi smo samo visjeli o njegovoj riječi. I kazivao nam je: kako sa očinskom ljubavlju prati svakoga od nas, kako se svakomu približio iz želje, da svakoga lično upozna. Umoran je, te ne može dugo da nam govori, a i nas je mnogo, pa bi trebalo više vremena, da se bolje na govor pripravi. Žao mu je vrlo, što nam ne može da govori našim materinskim jezikom. Veseli ga ipak, što vidi s nama splitskoga biskupa, dostojnog prestavnika naših duhovnih pastira. Ovaj će nam u našem jeziku protumačiti, što će nam on kazivati. Posebno je zadovoljan, što njegov predstavnik u našoj kraljevini, nuncij Pellegrinetti rado uči naš jezik, a i već dobro s njim vlada, pa će nam i on moći kazati njegove i misli i želje i očinsku ljubav, koju prema nama goji. Prisutnost naša dozivlje mu u pamet one hiljade naše braće, koja su prošle godine došla u Rim, u središte kršćanstva, da se poklone Namjesniku Kristovu na zemlji. I naš veliki broj dozivlje mu u pamet i radost i utjehu, koju je lane oćutio, pa nam zato osobito svima zahvaljuje.

Sv. otac hvali našu pobožnost i odanost prama sv. katoličkoj crkvi, što od davnine baštinimo od naših praotaca. Odanost našega naroda prama vjeri i katoličkoj crkvi velika je utjeha njegovom očinskom srcu, jer imade naroda gdje crkva, ne samo što nije tako ljubljena, već je dapače ljuto mržena i progonjena. Sv. otac pohvalno se izrazuje o našem dobrom nunciju Pellegrinettiju.

Prelazi za tim na karakter našeg hodočašća. On sam sa ponosom ističe što pripada velikoj Franjinoj vojsci. Znao je kuda ćemo mi proći, pa nas je na putu pratilo njegovo očinsko srce i njegova molitva. On će nas i dalje slijediti sa posebnom radošću, budući se naši hodočasnici vladaju kao pravi hodočasnici i kud prolaze svima prednjače dobrim primjerom i kršćanskim

vladanjem. Stoga moliti će on posebno za nas i loretsku Kraljicu, i našega zajedničkoga oca sv. Franju i velikog čudotvorca padovanskoga, da usliše sve naše molbe i ispune sve naše plemenite želje.

Preporuča sv. otac hodočasnicima, da polazeći iz Rima, srca sveopće crkve kao i vjerna djeca, ponesu sa sobom još jaču ljubav za sv. katoličku, apostolsku crkvu. Vi znadete kazao nam je sv. otac, da i kod vas imade takvih ljudi, koji nastoje i rade, da umanje sv. vjeru i oslabe ljubav prama sv. apostolskoj stolici i namjesniku Kristovu. Hodočašće u Rim, stavilo vas je u uži doticaj sa vašom majkom sv. crkvom i sa ocem Papom. Vidjeli ste, kako je i lijepa i sveta ova vaša majka. Stoga svaki

Skupina naših hodočasnika kod Sv. Pavla.

od vas treba, da se povrati iz Rima tvrdom odlukom, da će još jače ostati uz crkvu i ljubiti njezinog poglavara. Treba da svaki učini tvrdu odluku ovdje, na temeljnoj stijeni, da će živjeti životom dostojnim pravoga kršćanina katolika, kojim se i dičite. A da svaki od nas uzdrži u sebi ovaj posebni žar, sv. otac želi da udijeli svima našim katoličkim organizacijama poseban blagoslov. Stoga uz njih blagosivlje i naše đake i orlove i preporuča, da pokažu što čvršći žar u pravom katoličkom radu.

Sada prelazi sv. otac na posebno obilježje našega hodočašća. Najprije hvali veliku svetost sv. Franje asiskoga i preporuča svima a napose Trećorecima, da nastoje što više nasljedovati i štovati sv. Franju. Svece najbolje štujemo, naglasio je sv. otac, kad ih u krepostima nasljedujemo.

To osobito vrijedi za asiskoga sveca. U životu sv. Franje imade mnogo stvari, koje svaki ne može nasljedovati; jer bi trebalo imati njegovo zvanje i njemu podijeljene milosti. Ali ipak imade kod sv. Franje nešto, u čem svatko treba da nastoji da ga nasljeduje, a to je molitva, pokora, ljubav, miroljubivost. Mi smo stvoreni ne za zemlju, nego za nebo, ne za prolaznost nego za vječnost. Ljubav, djela, pa i sama jedna lijepa riječ, kad je bližnji u potrebi, sve je to franjevački rad, rasljedovanje sv. Franje. Ali u jednoj stvari osobito treba, da nasljedujemo sv. Franju, a to je *propovijedanje*. Svi treba, da smo poput njega propovjednici, ako i ne riječju, a to dobrim primjerom. Ovdje sv. otac navodi svima poznati primjer sv. Franje, kad je sa bratom Leonom otišao da gradom propovijeda.

Iza toga sv. otac podijeljuje svima i nama i našim milim i dragima,zdravim i bolesnima, starima i mladima, svoj apostolski blagoslov. Posebnim saučešćem sjetilo se njegovo očinsko srce svih onih, koji su stradali od zadnje poplave. Njima šalje svoj posebni blagoslov, da im bude utjeha i okrepa u toj teškoj nevolji. Radostan je što vidi pred sobom lijepi broj i svećenika i redovnika. Blagoslivlje i njih i s njima sve naše svećenike i redovnike. U splitskom biskupu blagoslivlje sve naše biskupe i svima želi obilje Božje milosti i blagoslova Božjega.

Dok je sveti otac govorio više od jednoga hodočasnika brisalo je suze, a kada je prestao tada mu jednodušno kliknuše: Živio papa. U kratkim potezima govor sv. oca protumačio je splitski biskup. Dok je on govorio sv. otac je posebnim zanimanjem pratio svaku njegovou riječ i glavom potvrđivao što je biskup govorio. Nato mu je biskup zahvalio, što nas je milostivo primio u posebnu audijenciju te ga ponovno zamolio, da još jednom blagoslovi i nas i sve naše predmete, koje imademo uza se, da ih drugima darivamo. Što je sv. otac rado i učinio.

Uz burne poklike razdraganih hodočasnika, i mahanje maramica, sveti se otac povukao u svoje odaje. On je ostao u Rimu da i druge prima i blagoslivlje, da tamnicu tamnuje i čeka djecu da ga pohađaju, a nas je njegov duh pratio na putu i po Rimu i kućama našim.

(Nastavak slijedi.)

Fra. C. Lisica.

Ideal sv. Franje i naš ideal.

O. Petar Vlašić.

8. Prvi korak u nasljedovanju ideala.

Na raskršću. Uronivši u promatranje božanske ljepote svoga božanskoga ideala Isukrsta, i otkrivši na njemu nenaslućene dražesti, Svecu je bilo teško od njega se odijeliti pa i za samo jedan časak. Hoteći, da ga nasljeduje, bio je u prvi mah u dvoumici, što da najprije uradi. U čemu najprije da počne nasljedovati svoga božanskoga vođu i uzor Isukrsta. Da riješi to pitanje, Franjo se uteče molitvi pobožnih duša. Bio je tada jedan brat, imenom Silvestar, čovjek duboke pobožnosti, koji je na jednom brežuljku povrh Asiza provodio život molitve; a bila je i jedna sestra — imenom Klara — koja je s nekim drugim pobožnim djevicama istim životom molitve živjela. Njima se obrati Franjo, da se oni pomole Bogu, da On svom sluzi otkrije svoju volju i pokaže prvi korak u nasljedovanju života Isukrstova.

Brat Masej bio je poslan, da zapita Silvestra i Klaru, što im je Gospod objavio. Kad se brat Masej vraćao, istrča preda nj Franjo, klekne pred njega i drhćućim glasom upita: »Što dakle zapovijeda moj Gospod Isukrst, da činim?« Masej odgovori: »Njegova je volja, da ideš propovijedati, jer te Bog nije pozvao samo radi tebe, nego i za spasenje drugih ljudi«. Kad Svetac to čuje ustade odmah i zaputi se, da spasava duše. »Otide, govori sv. Bonaventura, takovom revnošću, da izvrši volju Božju, potrča takovom brzinom, kao da je pod utjecajem Božjim primio s neba novu krepost«.

Revnost za spasenje duša. Franjo je razumio svoj ideal. On je znao, da je Gospod Isukrst došao na svijet baš u tu svrhu, da spasi duše. Spasenje duša bio je glavni uzrok utjelovljenja vječne Riječi; revnost za spasenje duše bila je pokretna sila divnih djela ljubavi i milosrđa božanskoga Spasitelja. On je živio i umro za spasenje duša. U tom je i naš Svetac htio da u prvom redu slijedi svoj ideal. Revnost za spasenje duša bila je zvijezda vodilica Franjinoga života. Toma Celanski piše: »Franjo je često naglašivao, da se ništa ne smije pretpostaviti radu za spasenje duša, kad se eto Krist nije ustručavao za duše umrijeti na križu. Zato je Svetac molio za spasenje ljudi, bio neumoran u propovijedanju, sjao dobrim primjerom. On ne bi bio smatrao sebe prijateljem Kristovim, da nije ljubio duše, koje je Krist ljubio. To je bio također poglaviti razlog njegovaga neobičnoga štovanja učitelja Božje riječi: on je u njima gledao pomoćnike Kristove, jer oni nastavljaju rad Kristov oko spasavanja dušâ«.

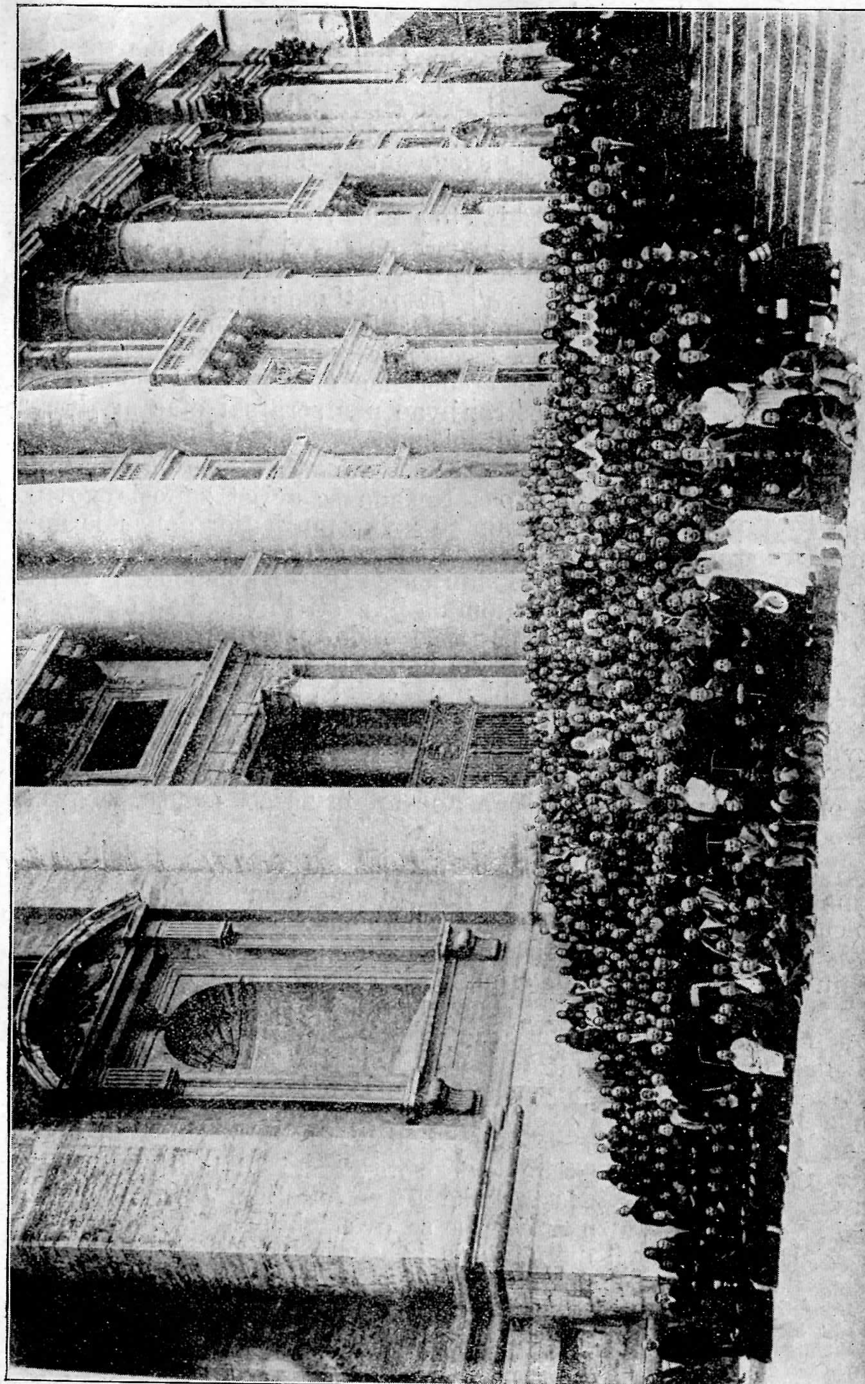
Ova neumorna i neugasiva revnost za spasenje duša oživljavala je sav Franjin život. Neka neodoljiva unutarašnja sila

gonila ga, da propovijeda vjernicima i nevjernicima, da ide među Saracene, da i njih obrati i spasi, spravom, da za tu veliku ideju i krv svoju prolije. Ta u tom bi nadasve vjerno nasljedovao svoj božanski uzor, koji je na križu sve do zadnje kapi svoju dragocjenu krv prolio za spasenje svijeta. »Osamnaest punih godina — navodim opet riječi Tome Celanskoga — njegovo tijelo nije imalo nigdje mira; Franjo je obilazio razne i najdalje krajeve, da onaj vazda pripravni duh, što je u njemu bio, onaj požrtvovni duh, onaj pun vatre duh uzmogne posvuda razasuti sjajne Božje riječi. On je napunio cio svijet Evanđeljem Kristovim, tako, da je u jedan dan pohodio četiri do pet mjesta, propovijedajući posvuda kraljevstvo Božje. A i sav njegov život bio je kao jedan jezik djelujući na slušaoce ne manje primjerom nego riječju«.

F r a n j e v a č k i a p o s t o l a t. Žarka revnost za spasesenje duša, po primjeru Kristovu, trebala je da pređe kao dragocijena imovina s oca na sinove, za svetoga Utemelijtelja na njegove učenike. »Franjo je htio, da njegovi sinovi budu njemu posvema slični u revnosti za spasenje duša u kojoj je on sav izgarao«. Tako piše jedan od najstrarijih Svečevih žitvotopisaca. Uistinu žarka revnost za spasenje duša bila je dragocijena baština prvih Malobraćana kao i velikih franjevačkih apostola sviju stoljeća. Spomenimo samo jednog Antuna Padovanskoga, Bernardina Sienskoga, Ivana Kapistranskoga, Jakova iz Marhie, Bertolda iz Regensburga, Ivana iz Dukle, Petra Alkantarskoga, Lovra Brunduškog, Josipa iz Leonise, Martina iz Kochema, Leonarda iz Porto Maurizia, Didaka iz Kadesa. Ti i bezbrojni drugi — bili su pravi apostoli, puni svete revnosti za spas svoj i drugih, spravni na svaku žrtvu, kad se radilo o slavi Božjoj i o spasenju duša.

I danas trebamo apostola, revnih apostola za Božju stvar, za spas duša. Danas možda više no ikada. A mi svi štogod nas je Franjinih sinova i kćeri treba da budemo apostoli. Apostoli dobre misli, apostoli dobre riječi, apostoli dobrog djela. Ne treba da idemo daleko: ima i kod nas dosta korova, koji treba iščupati sa njive Gospodnje; ima dosta zabluda, koje treba odstraniti iz pameti ljudske. Ima i kod nas dosta tmine, koju treba rasvijetliti svijetlom istine Božje; ima dosta leda, koji treba rastopiti žarom ljubavi Božje. Ima dosta sumnjivih, kojih treba svjetovati; dosta neukih, koje treba poučiti; dosta mlakih, koje treba ožariti; dosta malodušnih, koje treba ohrabriti; dosta klonulih, koje treba pridignuti. Ima ih dosta, koji se nalaze na raskrsnici i ne znaju kamo će, pak im treba pokazati pravi put; ima ih opet dosta, koji su već zalutali, pak ih treba privesti na pravu stazu. A sve je to posao apostalata, napose franjevačkoga apostolata.

Mnogi misle, da biti apostol, znači otići u daleke strane svijeta, među divljake, neznabošce, pogane, pak takovima propovijedati Evanđelje! Ali koliko se polje apostolskoga rada

Naši hodočasnici nakon audiencije kod Sv. oca Pape.

pruža svakom članu Trećega Reda i po našim stranama, među našim narodom, po našim mjestima, u našim kućama. Tu je muž, koji ne haje za crkvu ni za Sakramente, koji ne će da vrši zapovjedi Božje ni crkvene: eto ženi — trećoredici — prigode, da vrši apostolat za poboljšanje svoga muža. Tu je mladić ili djevojka, koji žive u vrtlogu modernoga života, koji su već izgubili strah Božji i stid ljudski: eto majci trećoredici prigode, da bude apostol, te svoje dijete svede na pravi put. Tu su razni poroci u jednom ili drugom mjestu; psovka, pijanstvo, bludnost, bestidna moda, nečedni plesovi, ne poštivanje blagdana, nehaj za crkvu i t. d. Eto široko polje rada franjevačkom apostolatu! Eto zgode, da se trećoreci i trećoredice pokažu pravim apostolima, koji će svim mogućim sredstvima ostranjivati ono zlo iz svojih mjesta, kako ih je ostranjivao naš serafski otac sv. Franjo iz onih mjesta, u koja je dolazio.

Napose trećoredci trebalo bi da u današnje doba budu revni apostoli dobre štampe. Nekada se svijet zanosio govorima i riječ govornikâ stvarala je javno mnijenje; danas je govorništvo zamijenila štampa; svijet se zanosi za novinama i riječ novinara stvara javno mnijenje. Blažene uspomene papa Pijo X. kazao je jednom zgodom da bi sveti Pavao, kad bi danas živio, bio novinar, jer bi tako lakše vršio apostolat, nego li propovijedanjem, kako je to nekada činio. Bez sumnje bi i naš serafski otac sv. Franjo, kad bi u naše doba živio polagao veliku važnost na štampu i preko nje bi uznastojao propagirati svoju uzvišenu misiju. Za preporod ljudskoga društva. Ispunjajmo dakle mi tu zadaću! Pomažimo dobru štampu i perom i novcem, da ona bude širiteljem našega apostolata za spas duše, za preporod modernoga društva.

Kod nas Hrvata nažalost mnogo se tiska, što ne vrijedi, a malo što vrijedi, mnogo se čita, što srce kvari, a malo što ga oplemenjuje; puno ima listova i listića, koji pružaju otrov, a malo, koji pružaju med. Puno ima učitelja, koji potpomažu liberalnu razvratnu štampu, a malo, koji potpomažu dobru katoličku. Imamo u Zagrebu i drugdje sijaset dnevnika svakojake boje i svakojakoga pravca, a ni jednoga katoličkog dnevnika. A ipak cio hrvatski narod jest katolički narod! Eto ovdje, u ovom pravcu, široko polje rada franjevačkoga apostolata, koji neka bude apostolat dobre štampe. Neka naši trećoredci i trećoredice porade svim silama, da se iz njihovih kuća i iz njihovih mjesta istisnu svi protuvjerski ili indiferentni listovi, a na njihovo mjesto neka dođu katolički listovi i časopisi. Neka napose uznastoje, da se ove jubilarne godine našeg sv. o. Franja ostvari davna želja izlaženje hrvatskog katoličkog dnevnika, o čemu se već dulje radi u našem Zagrebu.

Sveti strah Božji.

Bog je velik, neizmjerno velik[1]): stvoritelj i gospodar svega. Neizmjeran je u svim svojim svojstvima: u veličanstvu i gospodstvu, u svetosti i dobroti, u moći i mudrosti, u pravednosti i milosrđu. On jedini je od Sebe; On sam dostojan svakoga poklona i ljubavi, najviši i najbolji; On svake hvale vrijedan, i veličini Mu nema mjere[2]). Nitko Ti nije ravan, Gospodine; velik si i veliko Ti je ime u jakosti; tko Te se ne bi bojao, kralju narodâ?[3])

Nas ipak prije svega drugoga mora napuniti spasonosnim — ali djetinjim — strahom to: što Bog, po svojoj naravi, mora dobro nagraditi, a zlo kazniti — što On mora svakome platiti po djelima.[4]) Bog mora red htjeti, i hoće ga. On kazni zloću bez obzira na osobu i stališ. Njega ne može zaslijepiti kakav sjaj, niti zavarati laskanje, niti zanijeti ugled.[5]) Ako i ne kazni uvijek ovdje, to ne će ostati nekažnjeno. On je zapovjedio, da se zla klonimo, a dobro činimo; svoje zapovjedi pokrjepio je obećanjima i prijetnjama. A hoće li ih ispuniti? Ja sam Gospodin — veli — i ne mijenjam se.[6])

Boga se bojati znači: sa strahopočitanjem se klanjati njegovu veličanstvu, vjerovati njegovim obećanjima i prijetnjama, brižno se kloniti svega, radi čega bi se moglo pasti u nemilost ovoga mogućeg gospodara. Taj strah ne smije biti ropski, nego strah dobra djeteta, koje u svemu gleda, da li će razveseliti ili uvrijediti svoga oca, koji je jednako strog kao i dobar. Ovaki je strah uistinu početak mudrosti,[7]) temelj poboljšanja, zaštita proti povratku u grijeh, poluga svake kreposti. Ovaj se strah pomalo pretvara u ljubav te oboje zajedno, međusobno se popunjajući — ljubeći strah i bojeća se ljubav pletu vijenac vječnoga života.

Boj se Boga, kršćanski mladiću! Kad se strasti bune, kad se more diže, tada viči: Gospodine, spasi nas, pogibosmo![8]) Tada ti treba jako sidro, a to je: strah Božji.

Boj se Boga, mlado srce, i skreni sa zločestog puta, ako si njim udario! Sudovi Božji duboki su ponor.[9]) Traži, dok je vrijeme, Milosrdnoga, da ne paneš u ruke Pravednoga. Boj se Boga, mlada dušo pa ako te u vrijeme napasti ne može više od zla odvratiti ljubav, neka te obuzda strah; pomisli tada na Posvudašnjega, na Suca živih i mrtvih; nadvladaj svoje požude jakošću ovoga spasonosnoga straha. Boj se Boga, mili mladiću! — boj Ga se neizmjerno više, nego li onih vukova, što na tvoju nevinost vrebaju, a možda te čak i prijetnjama plaše. Njihovo će urlikanje zanijemiti i zubi otupiti; ali Božja srdžba navijek će trajati i njegova kazneća ruka vječno će počivati nad osuđenima. Tko je mudar boji se i čuva od zla, a luđak se ne čuva, nego ga drsko čini.[10])

[1]) Ps. 144, 3. — [2]) Ps. 47, 2. — [3]) Jer. 10, 6, 7. — [4]) Rim. 2, 6. — [5]) Efež. 3, 9. — [6]) Mal. 3, 6. — [7]) Ps. 1, 7. — [8]) Mat. 8, 25. — [9]) Ps. 35, 7. — [10]) Ps. 14, 6.

Sv. Franjo i glazba.

Fr. Bernardin Mo. Dr. Sokol, franjevac.

Cio ga Asiz poznavao. A kako i ne će poznavati taj »cvijet asiške mladosti«, svoga vođu i »gospodina«, kada nije bilo dana, osobito blagdana, a da nije s njima danju i noću prolazio asiškim ulicama uz veseli pijev i udaranje kitare pripravljajući im gozbe, koje je kraljevski iz svoga džepa plaćao. Bernardone je bio škrt, ali nije sina u ovome priječio, već ga još više poticao, jer mu je bilo milo podignuti se iz bogatog trgovačkog staleža i u više krugove.

Franjo je u sebi ćutio moć budućeg velikana i vojskovođe neizmjerne vojske, pa se kao takav i ponašao pri gozbama i ophodima, gdje bi za veselim drugovima, kao zapovjednik palicom u ruci malo zaostajao, te je svatko u njemu morao prepoznati njihova kneza.

I svojom im je glazbenom izobrazbom kao i glasom prednjačio. Bio je više puta radi trgovine s ocem u Francuskoj, kolijevci trubadurstva, pa je sa svojim jakim, slatkim, jasnim i zvučnim glasom presađivao u svoju domovinu najljepše trubadurske pjesme. Savremenici su ga zvali »orfejom srednjeg vijeka« ne samo radi svoje moći u izmirenju zavađenih duhova, već i radi njegove ljubavi ka glazbi.

U ono je doba trubadurski stalež bio na vrhuncu svoje slave pa je cio svijet k njima trčao, slušao i bogato ih nagrađivao. Vrijedniji su izmišljali pjesme i popijevke te pjevali uz pratnju kitare po kneževskim dvorovima. Drugi su manje nadareni ali lijepim glasom učili kod ovih ili u posebnim školama u Provanci i išli od sela do sela, od grada do grada pjevajući i zabavljajući svijet slavnim djelima nepoznatih junaka ili žarkom ljubavlju bajoslovnih zaljubljenika.

Milost Božja kucnu Franju i potpunu ga promijeni, te ga nije bilo više prepoznati. On kroti oholost i častohljeplje, umrtvi tijelo i dušu te sve prikazuje Gospodu kao pomirbu za griješni svijet. Vesele svoje naravi i ljubavi za pjevanjem ne promijeni jer sluge gospodnje moraju uvijek biti veseli, kako veli sv. Pavao, te im čistoća duše i mir savjesti i na licu mora sjati.

Odveć ugodna ili potresna čuvstva nije moguće samim riječima iskazati. Za to je zgodnija pjesma uz pjevanje, a u najvećem zanosu ni riječi ne dostaju pa se čovjek pripušta samom zanosnom pjevanju bez riječi, kako veli sv. Agustin. To oćuti i Franjo kada se pred biskupom odrekao svega očeva pa i istoga oca te je mogao uskliknuti: »Do sada sam ocem zvao Petra Bernardone, a od sada ću punim pravom moći reći: Oče naš, koji si na nebesima«. Neizmjerno unutrašnje zadovoljstvo oda veselom pjesmom u bližnjoj asiškoj šumici, koja izazove zaklonjene razbojnike, i ovi ga zgrabiše i baciše u duboku jarugu punu snijega, što Franju potakne na još veći zanos i hvalospjev Gospodu.

Franjo je ljubio glazbu i pjevanje kao malo koji drugi Svetac, jer je glazba najnevinija zabava, koja ne samo oplemenjuje dušu i srce, već kao molitva diže k Bogu. »Tko pjeva zlo ne misli«, veli naš narod, a još je ljepša ona druga: Tko dobro pjeva, dvaput moli«.

Cio je život sv. Franje isprepleten događajima, kako je ljubio i cijenio pjevanje te kako ga je ono k Bogu podizalo. Premda je ljubio sva stvorenja i nazivao ih svojom braćom, opet je najviše volio ptice. Sestra ševa mu je bila posebna ljubimica,

Skupina hodočasnika u Rimu.

a brat slavuj takmac u slavljenju Gospoda. Franjo je na Alverniji iza dobivenih Sv. Rana, na tijelu mnogo trpio, ali se je u duši uspeo na vrhunac serafskog stanja. Jedne noći, pjevač luga — slavuj, stade slatkim glasom prebirati na grlu svoje divne pjesme, koje je Franjo rado slušao te sav razdragan i ugodnim čuvstvom opojen uze prositi brata Lava, da s dragom pticom izmjenice pjeva slavu Bogu. Ovaj se ispriča, da mu glas nije za pjevanje, našto poče sam svetac sa slavujem veličati Boga pjevajući do u kasnu noć. Oćutivši se umornim pozove pticu, da mu sjedne na ruku. Franjo je ljubezno podraga i pohvali, što ga je u veličanju Boga pobijedila.

Jednog se dana u Rieti oćuti slab i nekako ožalošćen radi oslabljenja vida. Da ga tuga dublje ne obuzme, pozove jednog brata, koji je u svijetu znao krasno citaru udarati. »Brate moj! reče mu — svijetski ljudi ništa se ne razumiju u božansko Svetotajstvo. Glazbala su nam dana, da pjevamo hvalu Božju, no

ljudi se njima služe za jedinu nasladu sluha. Što se pak mene tiče, bit ću posve zadovoljan, ako gdjegod nađeš koje glazbalo te mi ispjevaš koju pristojnu pjesmu. To bi bila velika olakšica mojemu bratu tijelu, koje trpi velike boli«. »Rado bih učinio«, odgovori brat, »što prosiš, ali se bojim, da to drugi ne uzmu za stvar, koja se ne pristoji jednomu redovniku«.

Slijedeće noći za vrijeme razmatranja začu sladak i ugodan glas kitare. Nikoga nije vidio, ali iz prekrasnoga izmjenjivanja glasa, koji se je udaljivao i približavao, lako je mogao zaključiti, da se svirač šeće ispod prozora. Svetac je bio tako uznesen, tako opojen ugodnošću i milinom tih slatkih zvukova, te je pomislio taj čas, da bi prešao u bolji život. Kad je sutra ujutro ustao, zvao je k sebi istoga brata i rekao mu: »Bog, koji tješi ožalošćene i rastužene, nikada me nije ostavio bez utjehe. Nije mi bilo dano da čujem ljudsku glazbu, ali sam čuo mnogo ugodniju i blagoglasniju jednoga nebeskoga stanovnika«.

Katkada je podizao sa zemlje komad drva i stavivši ga na ljevicu povlačio po njemu desnicom sa drugim drvom na način luka kao preko gusala, te praveći k tomu prigodne pokretaje pjevao je francuski pohvale Bogu. To bi mu pobuđivalo silan zanos, a onda bi mu dječanski stroj ispao iz ruku, osjećaji i misli navalile u dušu, slatke mu suze tekle iz očiju te često je u tim prigodama bio uznesen.

Često je na putovanju razmatrajući i pjevajući zaboravljao na tijelo te sva stvorenja pozivao na pohvale Isusa.

Pod konac godine 1224. iznemogne mu tijelo od slabosti te se sklone u samostan sv. Damnjana k sv. Klari, koja mu u vrtiću priredi mali šator od granja i tu mu je njegovala svete rane. Da udovolji svome srcu, ispjeva nove pohvale Gospodu, nazvane »Pohvale Brata Sunca« i nauči braću da ih pjevaju. To su ujedno pohvala stvorova, pjesma zahvalnosti na daru, što nam ga je Bog učinio, davši nam prirodu za uživanje na tom svijetu. »Svevišnji, svemožni i dobri Gospode! Tebi pripada čast, hvala i slava. Ti si jedini dostojan toga i nitko nije vrijedan, da te imenom zove. Svi stvorovi neka te slave kao Boga i gospodara svoga, osobito brat moj jarko sunce od kojega nam dolazi svijetlo i dan bijeli. Ono je velebno i sjaje u krasnom svijetlu te svjedoči o tebi, Gospode« i t. d.

»Slavite i veličajte Gospoda, svi stvorovi, prinoseći mu žrtvu zahvalnicu i služeći mu u poniznosti od vijeka do vijeka«.

Sv. Franjo pozove k sebi brata Pacifika te reče njemu i drugoj braći, da odu po svijetu pjevati ove pohvale stvorova, a kada svrše neka propovjednik reče: »Mi smo trubaduri Gospodnji, a za nagradu našeg truda, što smo imali da vas našim pjevanjem zabavimo, molimo da ustrajete u svetoj pokori«. Kao što svjetovni trubaduri potiču na zabavu i radost svijeta te dobivaju bogate svjetovne darove, tako neka trubaduri Gospodnji potiču na duhovno veselje i radost raja, a za nagradu neka ovi saslušaju duhovnu pouku i prama njoj žive.

U to doba začuo je sv. Franjo, da se je asiški načelnik svadio sa biskupom te ga ovaj izopćio. To se Franji veoma smili, i pošalje svoju braću jednom i drugom, da im zapjevaju »Pjesmu stvorova« nadodavši kiticu o pomirenju, te ih pozovu na pomirbu. I oni se pomiriše.

Prije rastanka sa sv. Klarom, ispjeva drugu pjesmu sa napjevom na utjehu i učvršćenje siromašnih gospođa, sestara sv. Klare.

Pjevanje mu je bilo najbolja utjeha u teškim bolovima, pa za vrijeme svoje posljednje bolesti u biskupovoj palači pozove braću, da mu pjevaju »Pjesmu stvorova«. Bratu Iliji je bilo malo neugodno, pa mu reče: »Predragi oče, svijet sluša dan i

Prva samostanska obitelj u Toug-öll-keau.

noć veselo pjevanje Pohvalâ, pa mogu u sebi pomisliti: kako on, tako blizu smrti, pokazuje toliko veselje, dočim bi imao misliti na smrt?«

Sv. Franjo mu odgovori: »Pusti me, brate, uživati u Gospodu i njegovim pohvalama te u mojim bolestima, jer sam milošću Duha Svetoga tako združen i sjedinjen sa svojim Gospodom, da se baš mogu po njegovu milosrđu u njemu radovati«.

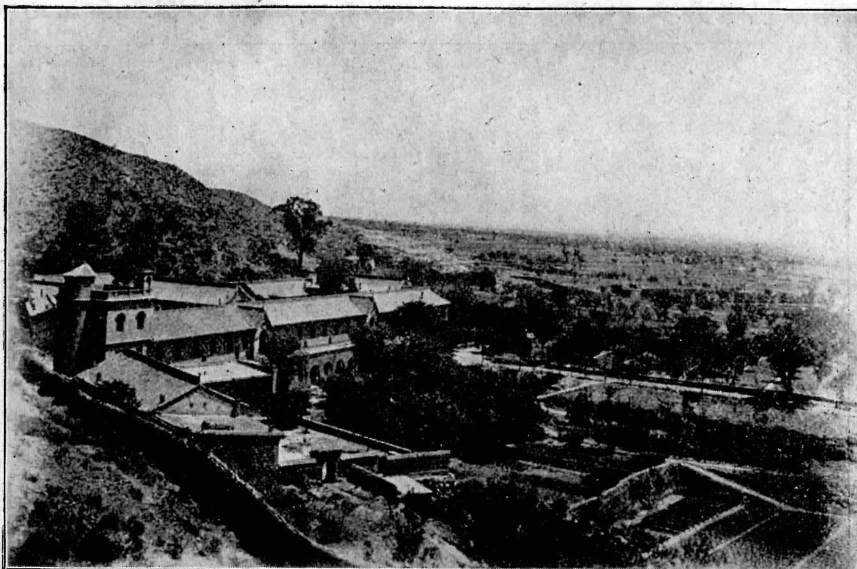
Približao se je čas rastanka sa ljubljenom braćom, a potpunog, i vrijednog ujedinjena sa Onim, čiju je živu sliku u svojem tijelu nosio. Zaželi preminuti na onom svetom mjesto, gdje je počeo sveto živjeti i osnovao svoj Red. Prenesu ga u Porcijunkulu k Svetoj Mariji Anđeoskoj. Kada opazi, da ima skoro preminuti,

*

pozove braću Anđela i Lava, da mu pjevaju »Pjesmu stvorova« sa novom kiticom sestrici smrti:

»Neka te slavi, Gospode, sestrica moja tjelesna smrt, koja nikomu ne prašta. Ona je blaga svima, koji se priprave na nju i predaju se u tvoju volju. Ali je veoma strašna za one, koje stiže u smrtnom grijehu: ove će zadesiti druga smrt, koja je kud i kamo groznija od ove«.

Iza saslušanog čitanja Muke Gospodnje po Ivanu od onoga mjesta: »Prije svečanoga dana Vazma znajući Isus, da je došao čas, kad će morati s ovoga svijeta poći k svojemu Ocu...« Fra-

Samostan i crkva u Toug-öll-keau.

njo naredi, da ga položena na zemlju pospu pepelom i opašu bodljikavim željeznim pojasom. Braća učine po njegovoj volji. U tom stanju započe svetac pjesmu tužaljku kralja Davida pjevajući: »Glasom svojim vapim Gospodu, glasom svojim molim se Gospodu«.

Braća plačući nastave pjevanjem psalma. Iza posljednjeg stiha: »Izvedi iz tamnice dušu moju, da slavim ime tvoje: očekuju me pravednici, dok mi platiš«, kada se na Franji ispune sva otajstva Kristova, smrt pjevajući primi a njegova sveta duša poleti u rajske visine, da u zboru nebeskih stanovnika vjekom pjeva slavu Onoga, kojemu je samomu na zemlji svom dušom i srcem, živio i služio.

---

34. Psalam.

Judica, Domine...
Branitelj nevinih.

Skoči, Bože! Tvojom rukom stigni
Suparnike moje, bij se za me:
Na one se digni,
Što se dižu na me!

Hitro uzmi u desnicu svoju
Štit i str'jele, zaštitniče vrli!
Ah, u pomoć moju
Kao munja hrli!

Mahni kopljem: rulji put pres'jeci,
Što, gle, za mnom u potjeru hiti;
Mojoj duši reci:
»»Ja ću spas tvoj biti!««

Nek se stidom pokriju i strahom,
Koji propast mojoj duši snuju;
Nek se vrate mahom,
Koji zlo mi kuju!

U tebi se, prosta od svih muka,
Radovala, Bože, duša moja!
Ah, moguća ruka
Pomogla mi tvoja!

Daj, da kost mi svaka reći može,
Kad spas nađe, što tražila sebi:
»»Svemogući Bože,
Tko je sličan tebi!

Ti izbavljaš bijednika jadna
Od jačega i njegove muke:
Siromaha gladna
Iz grabljive ruke!««

Zli svjedoci ustadoše, jao;
Njihovo je djelo svakom mrsko:
Što nijesam znao,
Pitaše me drsko.

Zlo za dobro platiše mi kruto,
Po nepravdi i zloj ćudi svojoj:
Na žaljenje ljuto
B'jednoj duši mojoj.

U bolesti njihnoj ja se prostom
Kitih vrećom i probijah tugom:
Dušu mučih postom
I molitvom dugom.

Neka budu kao prah i pljeva,
Kojom vjetar na sve strane vije;
Nek ih sav pun gnjeva
Božji Anđ'o bije!

Put nek bude sklizav, kriv i taman,
Kud im noga pobjegnuti smjera;
Nek ih u b'jeg sraman
Anđ'o Božji stjera!

Ni zašto mi zamku svoju samu
Meću nozi, da se u nju sruši;
Bez uzroka jamu
Kopaju mi duši.

Nenadan ga stig'o udes zao:
Iskopane ne minuo jame;
Sam u zamku pao,
Što metnuo za me!

Čuj, ja ću te uz pjesama buku
U velikom zboru slavit' krasno:
U glednom puku
Hvalit' ću te glasno.

Nedaj, zlotvor, moja bol i briga,
Da nadamnom raduje se živo:
Da očima miga,
Tko me mrzi krivo!

Mira ne će nit' o njemu zbore,
Svud mirnima zlo po zemlji kuju:
Potajno se bore,
Krišom varke snuju.

Na me usta dugo i široko
Razvaljuju; sve ih stoji dreka:
»»Naše vidi oko!
Tako? Neka, neka!««

Vidiš, Bože? Na zla tako mnoga
Daj otvori i ti usta svoja!
Nek od mene noga
Ne odali tvoja!

Probudi se, što se brže može,
I ustani na parnicu moju:
Obrani me, Bože!
Daj mi ruku svoju!

K'o za prijom i za bratom jadno
Nosih ruho; s njih tugovah jače
No siroče gladno,
Što za majkom plače.

Jest, oni se raduju i smiju,
Ako samo ja utrudim nogu:
Jezikom me biju,
Što najviše mogu.

Bezbožnika porugljivih čete
Na me s njima svako ruglo siplju:
Kradom na me lete
I zubima škriplju.

Kad ćeš, Bože, svrnut'zjenu svoju?
Izbavi me od pogrda krutih:
Milu dušu moju
Od lavova ljutih!

Po pravdi mi svojoj, Bože, sudi:
Gledajući moje stanje vajno
Nek se zlotvor hudi
Ne raduje trajno!

U svom srcu, prave krvi žednom,
Da ne zbore: »»Neka! To smo htjeli!««
»»Proždrijesmo ga!«« Jednom
Nitko da ne veli!

Nek se odsad stide, vazda srame
Svi, što zlu se sad raduju momu:
Što se penju na me
U zlom srcu svomu!

Radov'o se, tkogod spas moj žudi;
Neka uv'jek iza glasa veli:
»»Bogu slava budi,
Što spas duši želi!««

Ah, što budu dostojnije znale,
Nek po vazdan slave usne moje
Čudo tvoje hvale,
Svetost pravde tvoje!

P e r o š don A n t e.

San i život.

Franjo je čisto, a ujedno ljupko utjelovljenje katolicizma. Takovim ga svi drže, a osobito ga radi toga cijeni sv. Crkva. On prikazuje posebnu osobnost, u kojoj prividno nespojivi, protivni pojmovi rade u harmoniji i djeluju skupa u punini života, t. j. snivanje o dalekoj vječnosti i veselo shvaćanje zemaljske zbilje. To su svojstva ovoga katoličkoga muža.

I narav i milost silile su ga od djetinjstva, da stupa putem idealizma. Neopisiva domovina vjere; lijepi, kako ga sv. Ivan promatra Božji svijet, a još k tomu siromašni i ljubezni život Spasiteljev, silom su ga vukli u visoke visine misli i čuvstava. On je upoznao samo jedan jedini cilj: p o s t a t i s l i č a n S p a s i t e l j u. Da to postigne, nastojao je, da evanđelje bez okolišanja i tumačenja u život privede. Njegovo visoko mišljenje počivalo je istina obim nogama na zemlji, ali ne u bojazni svjetskoga straha. I zemlja je zavrijedila njegovu ljubav, zemlja, na kojoj je boravio njegov Božanski Učitelj, zemlja, koja mu je u bregovima i stablima, u pozlaćenim horizontima, u oblačićima, u zvijezdama, pripravila visoke i vitke ljestve, po kojima se on lako mogao popeti do Stvoritelja sviju stvari. On je bio u isto vrijeme ljubitelj vidljivoga i nevidljivoga svijeta.

Dakako, ne otkriva se on svima jednako bogat i izjednačen. Tko ga promatra, kako sjedi među pticama i sa ševom za okladu

pjeva, kako se s cvrčkom razgovara, a veselo među pukom kreće, taj će u njemu naći i opaziti više zemaljskoga i svjetskoga. Ali tko ga promatra na Alverni, kako je obasjan ljubičastim večernjim nebom, a ujedno tako duboko udubljen u Boga, gdje je posve zaboravio na ljude koji zemlju teže, taj će u njemu prepoznati mistika svijetu posve otuđena.

U njegovom biću kriju se svakako dva posebna pravca, koji se slivaju u harmoniju. Upravo u ovom jedinstvu stoji Franjina veličina i tajna njegovih uspjeha. Kako se uopće ljudi moraju silno naprezati da svoj vlastiti život učine vrijednim, da im za zvanično djelovanje postane koristan. Ako uspjeh ne odgovara uloženom trudu, tada mora biti pogreška u računu i ta se u nje-

Samostan i crkva u Toug-öll-keau.

mu mora i tražiti, t. j., da idealizam, nije popraćen razumnim shvaćanjem zbilje. Duševni život i duševni posao lebde nad dnevnim djelovanjem, mjesto da ga skroz prožimaju. Za sv. Franju ima idealna misao samo toliko vrijednosti, koliko se dade privesti u djelo ili da barem na život povoljno upliva. Predaja nam je o tomu sačuvala jednu riječ, koja nam daje duboki pogled u psihologiju Franjine svetosti. Kada je on u krugu svojih sudrugova sv. Pismo čitao, zatvori knjigu i nadoda čitanju kratku opasku: »B r a ć o, t a k o ć e m o o d s a d a č i n i t i!«

Askeza djela sve je sv. Franji. Ideje daju mu jake poticaje, a razumni njegov način pretvara silu misli i milosti u ostvarenja. On živi po pravom evanđeoskom načinu. Kako su evanđelisti najuzvišenije misli svijeta u jednostavne priče zabilježili — u ruho silno privlačive ljepote — to ipak cijeli način njihovih prikazivanja na djela se svađa. I Franjo otkriva isti način bitnosti. On je praktičan, on hoće u svijetu, na kojem živi i koji ga okružuje, da oživi život evanđelja. Zato ljubi svijet i ljude, zato izgrađuje i dušu i tijelo u jednu uređenu cjelinu. Mi svi to osjećamo: Franjo pripada ljudima, premda ih je toliko svojim božanskim žarom natkrilio. On nije nama tuđe biće, on je jedan

od nas, on se s nama smije, plače, trpi, on je naš brat. Okružuje ga ista atmosfera, koja je i Spasitelja okruživala: dah milosrdne, dobrostive ljubavi prema ljudima.

Ovakova svetost, koja ne postaje, ni smiješna ni svijetu otuđenom, već koja se jako srašćuje sa ljudskim životom, nosi na sebi biljeg nutarnjega zdravlja. Pobožnost mora upravljati životom, a ne razrješivati odnošaje između sebe i svijeta.

Što čovjek svoje ideale jače i ravnotežnije s dnevnim djelovanjem združuje, tim brže raste život milosti postignute visine. Red sv. Franje broji, kao i drugi redovi, mnogo svetaca i blaženih. Gdje da se traži tajna ovoj nadnaravnoj sili? Je li siromaštvo u svojoj biti tako jako bilo, da je dušama ovako uzvišeni uspon omogućilo? Istina, siromaštvo je kod većine njih prava čudesa posvećenja proizvelo, ali bi ipak dosta manjkavo bilo, kada bi se htjelo samo ovoj kresposti pripisati njihov postignuti herojizam. Veći dio posvećenja mora se pripisati praksi reda u provađanju svoje svrhe, njegovom smislu, da privede osjetnost u zbilju. »Braćo, tako ćemo odsada činiti!«, glasila je lozinka sv. Franje i njegovih nasljednika ili kako druga rečenica istoga Sveca kaže: »B r a ć o, p o č n i m o, j e r s m o d o s a d a s a m o m a l o u č i n i l i!« Kod svakoga sveca vidimo volju privedenu u djelo, a osobito to opažamo kod sv. Franje. On, sa svojim uistinu veselim promatranjem, zahvaća duboko u vremena. Djelo, za koje smo se odlučili, moramo najprije dobro promisliti, ako želimo sami sebe ili svijet istinito shvatiti ili predočiti. Same riječi bile su uvijek slabe i one će takve i ostati sve dotle, dok ne odgovori djelo riječi. Evanđeoske istine vape za propovjednicima, koji djelima propovijedaju. Djela neka propovijedaju tako točno, kako je to sv. Franjo želio. Što nam pripovijeda stara predaja? Jednoga dana reče Svetac svomu pratiocu »Hajde brate, idimo u Asiz propovijedati«. Rečeno, učinjeno. Obadva pođu na put šuteći i bosonogi. Dođu do gradskih vrata, uđu na nje i doskora se nađu usred velike množine. Tada pomisli pratioc u sebi, gdje će Svetac propovijedati, a gdje on sam mora narodu govoriti. Franjo je išao uvijek samo dalje, ni u crkvu se nije svratio, nigdje se nije zaustavio. Pobožni se brat tomu čudio. Je li sv. Otac tako zadubljen u molitvu, da je zaboravio na svoju propovijed? Zamalo su stigli na drugi kraj grada. Sada se brat odvaži i reče: »Ali, oče, mi smo htjeli propovijedati!« — »Pa to smo i učinili«, glasio je kratki odgovor. »Mi smo skromno, čedno i moleći kao siromasi Isusa Krista kroz Asiz prošli; to je bila naša propovijed«.

Takove djelom — propovijedajuće propovjednike htjede Franjo stvoriti i u tu svrhu smjera onaj u sedamstogodišnjoj predaji ukorijenjeni način odgoja reda. On je želio, a želi još i danas takove bogoslovne škole, gdje se obražuju uz spekulativnu i praktična božanska znanost, kao i jednako vrijedna disciplina.

»U t b o n i f i a m u s. — D a p o s t a n e m o d o b r i od vremena sv. Bonaventure to je najviši cilj franjevačke teologije.

F r a n j i n a.

Zadubljen u Boga.

Dušo, čista, lijepa čovječja dušo, o čemu snatre tvoje zamišljene oči? Daj, reci nam, kakovo ganuće ispunja tvoju nutrinju? Ti šutiš?... U dubini mora vlada široka neizmjerna tišina. Samo se dade naslućivati, što Bogom proniknuta čovjeka prožima, a jednoga sv. Franju hvalospjevima i pobožnim mirom puni. Priroda i život privlače ga, jer je božanske trake gledao, koji ovu pređu svjetske slike, kao zlatne i srebrne niti protkivaju. U njemu je bila, osim ovoga s naravi skopčanoga duševnoga života, još veća unutarnjost, kao posebno svojstvo njegovo, t. j. jedno neposredno, Bogu odano i od svijeta odijeljeno mišljenje i ljubav, što teolozi nazivlju izobilje ili punina duha. Brežuljci i šume njegove domovine pripovijedaju još i danas o tomu. One su gledale ljubavlju opojena Božjega čovjeka, kako ga je ljubav za Spasiteljem istrošila, i kako je kroz njihovu samoću hodao i glasno plakao: »L j u b a v n i j e l j u b l j e n a!« — »L j u b a v n i j e l j u b l j e n a!«... Često je glasno ponavljao taj bolni vapaj, a suze su mu pri tom potekle niz lice. Nije ovdje govora o kakvoj legendi, pa kad bi ovo i bila legenda, ipak duh, kojim ova sveta priča odiše jest dah Franjine lijepe duše. Ovaj dah lebdi još i danas u nečujnom odjeku kroz umbrijsku dolinu i stapa se sa pjesmom modrih maslina: »Ljubav nije ljubljena!«... Oh, kako uzvišena mora da je pred njegovim nutarnjim očima stajala Božja slika i kako je jaka morala biti milost, koja ga je u svoje brze virove povukla!

U Svecu su sve naravne čežnje bile dirnute silom milosti, pa su se njegova čeznuća često mijenjala u samilost, radost, strah i nadu, što je i njegov unutarnji život, dovodilo čas u veliku napetost, čas u blagu popustljivost — k miru. Franjina plačuća ljubav činila se često, neosjetnom čovjeku, neshvatljiva. Iz ove božansko-djetinje ljubavi mogao se jasno prepoznati Božji čovjek, koji se odlikovao posebnom vrsti i duha i života. U velikoj punini Božje ljubavi, uzeo je jednoga dana, dva štapića, složio ih jedan preko drugoga, i poput gusala i gudala počeo svirati i pjevati. U toj svirci i pjesmi zaboravio je na sve, što ga je u čudu okruživalo, i samo je slavio i hvalio Boga, kao »svirajući anđeo«. U takovom stanju sagnulo se nebo k zemlji i izvađa na tracima milosti neizrecivu poeziju nebeskog svijeta, kao što sunčano svjetlo dotičuć se vrhunca gora čini da i ove pjevaju. Vrlo je razumljivo, zašto mnogi veliki umjetnici teže za tim, da uzmognu kamenu i boji dati onaj nježni izražaj Franjine duše s Bogom, jer nigdje ne nalaze ovako priprostu ali u isto doba i lijepu nadnarav.

Iz ovoga je razumljivo, da je Franjo sa svojom izvanrednom ljubavi prema Bogu, udahnuo svomu redu i posebni duh pobožnosti, koji je tako jak, te zajamčuje sigurnost za sva vremena. Kao što je sv. Benedikt predao svojim sinovima tanko razumijevanje u jednostavnim obredskim oblicima i kako su njegove opatije poprimile od stoljeća do stoljeća očiti odraz liturgičkog bo-

goslužja, tako se prelijeva i u redu sv. Franje duboka rijeka Božanske ljubavi, koja izvire na podnožju Subasia i sad glasnije, sad tiše talasajuć oplakuje i oplođuje zadruge franjevačkog života. Na njezinim obalama cvate miomirisni cvijet pučke liturgije i nježan cvjetić liturgičke poezije, u koju je udahnut duh ljubavi sv. Franje.

Moglo bi se pitati, koji je način u štovanju Boga bolji: benediktinski ili franjevački, ali to bi pitanje bilo premalo shvatljivo. Sv. Dominik i sv. Ignjacije i mnogi drugi utemeljitelji redova, dali su svojim redovima neki stalni pravac pobožnosti. Svi imaju tu zadaću, da se upotpune i bogati crkveni unutarnji život, u različitim načinima ujedinjen, u punini života razvijaju i uzvišenom liturgijom izgrađuju.

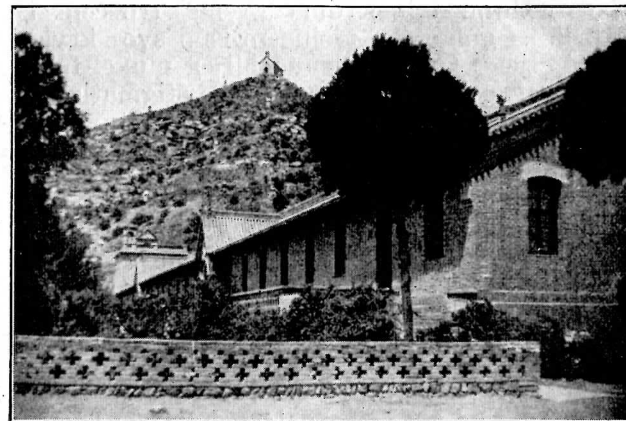
Koji je način liturgičkoga smjera dao sv. Franjo svomu redu u pogledu ljubavi prema Spasitelju i udubljenosti u Boga? Općenito rečeno: duboki i opsežni. Ideje, koje su ovim putem čovjekom vladale, silile su ga nutarnjom silom najprije k Tabernakulu, a onda izvan crkvenoga kora u široko polje života. On je svagdje gledao simbole: sunce, mjesec, zvijezde, kopno, vatra, bilje i životinje, sve mu se to poredalo u vijenac crkvenih ceremonija, on je živio u liturgiji stvorova. Svemir mu je bio katedrala, a kamenita crkva Presveti. kamo je on sve upravljao.

Takvo simboličko shvaćanje svijeta nalazilo se od davnine u njegovu redu. Iz ovakovog shvaćanja izvirala je ljubav prema Bogu kod mnoge Manje Braće, koja su neopaženo od svijeta, u osamljenim samostanima sprovađala svoje dane ili kao nadaleko poznati propovjednici u velikim gradovima navješćivali evanđelje. U njihovoj je duši duboko bila usječena spoznaja o božanskom stvorenju svijeta. Ovo su prinosili Bogu kao žrtvu po djetinjem shvatanju vjere i u tomu je ležala ona fina, unutarnja duševna i živom vjerom hranjena liturgija, koja kao mirna, duboka struja struji životom franjevca.

Drugi, još jači liturgički pravac nalazimo kod Sveca u njegovoj žarkoj ljubavi prema Spasitelju i u već prije spomenutom načinu poimanja svijeta i života. On je cijenio Božju kuću visoko — nadasve. Ljubio je sv. Žrtvu sa njenim veličanstvenim i značajnim obredima. On se krijepio slikama bogatim filmovima crkvene godine, proživljavao je njene blagdane i žalosne dane tvrdom vjerom. No ipak osim toga, mamilo ga nešto van k jednoj drugoj liurgiji koja čovjeka izvan kora i izvan crkve privlači u kult oltara; vuklo ga je srce što vjernijem dramatičkom nasljedovanju Krista.

On je htio, da Gospodina Spasitelja Isusa Krista što vjernije uobliči u svojem djelovanju i u djelovanju braće i da tako prođe pozornicom ovoga svijeta, sličan Božjemu Sinu u odijevanju i načinu života, u djelovanju i shvaćanju svijeta, jednom riječi u svemu. To je bila velika ideja, koju je on možda i neznajući utjelovio i svomu redu duboko utisnuo. Bitni znaci pobožnosti reda bili su osobito: ljubav prema betlehemskom Djetešcu prema Euharistiji i siromašnomu, propetom Isusu. Oni sačinjavaju temeljnu trilogiju, koja u nasljedovanju Krista i pri

štovanju Boga, djeluje u franjevcu. Šuma grečanska, gdje je sv. Franjo, po svjedočanstvu životopisca Tome Celana, započeo još za onda nepoznato svetkovanje jaslica, postade u redu i izvan njega krilo jakog pučkoga liturgičkog života. Od to doba probuđivala se sve više i više ljubav prema betlehemskom Djetešcu, a postavljanje jaslica doživi svagdje, a osobito u franjevačkim crkvicama neočekivani porast. Ipak je i ovdje, kao što i u cijeloj liturgiji, koju je Franjo svomu redu dao, prije svega bio duh, koji je spomenuta djela k uspjehu doveo. Jer način Bogu služiti u franjevačkom redu, jest jedan nepoznati pravac, koji na sebi

Pogled na kalvariju u Toug-öll-keau.

nosi nedužno djetinju oznaku. Zato i samo iz ovoga razloga, mogli su franjevci svojim uređenjem jaslica dušu i toplinu udahnuti i tako srce puka privući.

Još je pobjedonosnije djelovala ljubav Franjina prema siromašnom Bogu. Uistinu: ovdje stojimo pred štovanjem Boga, koje u drami i crkveno-povjesničkom značenju sebi ravna premca traži. Gibanje siromaštva, koje je naš Svetac stvorio, bilo je u najširim krugovima djelujuće, visoko i nisko zahvaćajuće liturgičko gibanje. On je postavio siromašnoga, propetog Spasitelja, u svome i svoje braće djelovanju, na pozornicu svijeta i igrao je ovu duhovnu igru, ne samo sa svojom braćom, nego i s većim dijelom naroda. Ljudi su imali udjela u njegovu životu i ljubavi, kao što i vjernici u lađi crkve kod obreda kora. To je bio jaki polet duše, jedno raspoloženje Palestine i dah Nazareta, koji je kao proljetni lahor lebdio nad gradovima i selima. Onu množinu, koja je težila samo za materijalizmom, osvoji ovo religijozno visoko raspoloženje, a aristokracija upozna, da su plemstvo i jednostavnost srodni pojmovi.

Dakako, sveci su uvijek nenatkriljivi i zato osamljene spodobe, a kada umru, ocvatu i propadnu mnogi njihovi planovi. I Franjo nije mogao one hiljade, koje su ga slavile, potpuno lišiti

od zemlje i postaviti ih na čiste i jasne visine, na kojima je on običavao djelovati. Ipak je ideja siromaštva u razmjerno visokom shvaćanju duhovnoga pravca u njegovom redu ostala. Pravi franjevac ljubi svoga Boga jednostavnim, siromašnim i priprostim životom. Što on vjernije slijedi svoga siromašnoga, putujućeg Spasitelja u svojem vanjskom i nutarnjem djelovanju, tim biva sve silnija njegova ljubav prema Spasitelju. To je dramatička liturgija franjevačkog reda. U tom leži njegova najveća zadaća, njegova najljepša služba i njegov najdjelotvorniji uspjeh.

Slika franjevačke pobožnosti postaje još mnogo žarča i ganutljivija po njezinim odnošajima prema trpećem Spasitelju. Kao što je križ sa golgotske visine prosuo svoj krvavi trak na istok i zapad i cijeloj Crkvi utisnuo biljeg muke, tako svjetluca sa vrhunca Alverne večernje rumenilo stigmatizacije našega Sveca u mile samostanske crkvice i franjevačke samostane. Bez pretjerivanja može se govoriti o mukotrpnom putu reda, kojega kroz njegovu povijest vodi fini, žarki pravac križa. Red je usko srašćen od vremena svoga utemeljitelja sa svetim mjestima Palestine, on je još do današnjega dana čuvar onoga spomena vrijednoga vrta, gdje se je Spasitelj krvlju znojio. On je sagradio za pobožni puk ulicu »Dolorosa«, gdje je postavio križni put. U njegovim samostanima vlada tiho spominjanje redovnika na Isusovu krvavu ljubav, kao svagdanja vježba, koja privatnoj i liturgičkoj molitvi daje posve posebni otisak.

U gojenju liturgije stvorova, u dramatičkom životu i nasljedovanju ljubeznoga betlehemskog Djetešca i siromašnoga raspetoga Spasitelja, leže bitni znaci franjevačke ljubavi prema Bogu: u cijelosti posve obična i sve obuhvaćajuća, individualno uređena ljubav na najjednostavnjii način Boga slaviti. Duh, koji je ovu pobožnost oduševio, morao je probiti zastor dosadanjih oblika pobožnosti i u umjetničkim, punim osjećaja, velebnim pjesmama put si prokrčiti, u himnama i sekvencama, koje su danas u liturgičkoj poeziji cijele Crkve ili se u pojedinim biskupijama tvrdo uvriježile.

Tko ne pozna potresni »Dies irae, dies illa«? Njegov pravi skladatelj je franjevac Toma Cellano, koji je rodom južni Talijan. On se već 1209. god. priključio sv. utemeljitelju, a 1221. god. sa Cesarom špayerskim u Njemačkoj boravio. Pjesma govori, u ganutljivim, jednostavnim strofama, o zadnjem sudu. Svojom jednostavnosti vrlo je zgodna za pjesnički izražaj onih jednostavnih spodoba, koje se kupe oko sv. Franje i koje uza sve svoje veselje, misli i duh, ne zatvaraju oči pred strahovitom zbiljom čovječjega života:

Dies irae, dies illa
Solvet saeclum in favilla
Teste David cum Sibylla.

Quantus tremor est futurus,
Quando judex est venturus,
Cuncta stricte discussurus.

Nije previše rečeno, kada Fridrik Meyer u svojoj »Duhovnoj kovačnici« piše o obliku i sili ovih strofa: »Ova strahovita pjesma, siromašna slikama, a puna čuvstva, udara po čovječjim grudima, kao čekić s tri tajanstvena sroka. S onim, koji to ne čuti i bez ikakova straha sve to sluša, ne bi rado pod istim krovom stanovao«. S početka je ta pjesma pjevana samo u privatnim pobožnostima, dok se pri koncu 13. stoljeća ne pojavi, kao sekvenca u franjevačkom misalu, a od 15. stoljeća uvedena je općenito u sve crkvene misale.

Istom peru zahvaljujemo za jednu sekvencu o sv. Franji, u kojoj skladatelj iz pobožnosti i strahopočitanja u deset strofa veliča Svečev život, njegovu siromašnu pojavu, molitvenu odanost prema Bogu i njegovu stigmatizaciju. Upravo ovaj pijev, koji 4. oktobra ispunja franjevačke crkve nedostiživim čarom, izvrsno obnavlja religijozno raspoloženje Franjinoga čuvstva.

Također je i sv. crkveni učitelj Bonaventura, koji je nešto oko 30. god. kasnije bio general reda, ostavio iza sebe pjevanja liturgičkog načina. Osim himna, koje je za oficij Muke Gospodinove složio, ostavio nam je svoj pijev »Laudismus S. Crucis. Po izdanju »Quaracchia« znademo, da je sv. Bonaventura pravi auktor ove pjesme, koja obuhvaća 39 strofa i djelomično u nježnoj igri riječi odjekuje:

Recordare sanctae crucis
Qui perfectam vitam ducis,
Delectare jugiter;
Sanctae crucis recordare
Et in ipsa meditare
Insatiabiliter.

. . . .

. . . .

Crux est vena paradisi,
In qua solum sunt confisi,
Qui vicerunt omnia;
Crux est mundi medicina,
Per quam bonitas divina
Fecit mirabilia.

. . . .

. . . .

Pod križem je stajala Marija, Majka Gospodinova. Od Isusa do Nje nije daleko. Tko je u Isusu ljubav i ljepotu gledao, taj će doskora opaziti i divotu, koja u Majčinoj duši počiva, kao tihi sjaj. Duhovno vrijeme žarke ljubavi sv. Franje jest marijinsko obasjavanje. Ime »Marija Anđeoska« lebdi kao fini svibanjski jek kroz njegove godine i nutrinju njegovih osnivanja. Možemo govoriti o nježnim marijinskim pravcima reda, o ljubavi prema Majci Božjoj, koja se izlila u liturgičkim poezijama.

Ivan Egidije Zamora, Portugizac, koji je živio u 14. stoljeću, pjeva u svom radosnom oduševljenju Majci Božjoj.

Walter Wiburn, engleski franjevac († 1367. god.) ostavio je tri knjige himna o Majci Božjoj, koje otkrivaju djetinju lju-

bav prema Nebeskoj Kraljici. Donosimo neke strofe iz njegove pjesme: »Ave«:

Ave, virgo, mater Christi,
Quae pudore meruisti
Dici phoenix vigrginum;
Ave, virgo, cujus fructus
Nobis dedit finem luctus
Et lamenti terminum.
. . . .
Ave, virgo, caeli clavis,
Ave, novis nova navis
Onerata mercibus,
Per quam plena plenis velis
Est allata lux de caelis
Caecis et errantibus.

Ave, gemma puellaris,
Ave, clara stella maris,
Ave, capsa numinis;
Ave, lampas et laterna,
Quam accendit lux superna,
Fax aeterni luminis.
. . . .
Servum tuum de profundis
Fractum misce laetabundis
Superum consortiis,
Ut cum illis jucundetur
In aeternum et cibetur
Dapibus ambrosiis.

Jedno stoljeće kasnije, pjevao je Ivan Tisserand, franjevac u Parizu († 1494. god.) svoje himne Mariji na blagdane sv. Djevice.

Najznamenitiji je talijanski franjevac Jacopone da Todi, poznat cijeloj Crkvi sa svojom neumrlom pjesmom »Stabat mater dolorosa«, koji se u molitvenicima 13. i 14. stoljeća nalazio kao pobožna molitva u srokovima, a od 15. stoljeća bje unešena u crkvene misale. Ta je pjesma postala najomililjelijom katoličkom puku i nerazdruživo se srasla s pobožnošću križnoga puta. Upravo iz omiljelosti ovih jednostranih, ali srdačnih pjevanja, vidimo jasno, kako je oblik pobožnosti sv. Franje blizu osjećanju vjernoga puka.

Harmoničko spajanje njegova duha sa liturgijom označuje bez dvojbe veće oduševljenje u crkvenoj službi Božjoj. Jer čega se kultički oblici nemogu nikada lišiti, ako moraju djelovati na poprečnu većinu katoličkog naroda, jest žar i približenje ceremonija na shvaćanje i osjećaj vjernika. Istina je, da Franjin duhovni pravac vodi više dubini i bogatstvu jednostavne narodne liturgije, koja se ogrijeva žarom sveopćeg štovanja. Ona mu daje preko individualne i pučke pobožnosti život i bitnu vrijednost i uvodi svojom desnicom molitelja u dušu svih liturgija i duh serafske ljubavi.

Sv. Damjan.

Kako su tamni zidovi tvoji
crkvice mala!
Kako su slatke njihove priče
prošlijeh dana!
Pričaju oni tiho i nijemo
sedam vjekova,
kako je jedan sveti siromah
molio toplo;
moleći tako, kako je čuo
Isusa s Križa:
»Popravi Franjo crkvu mi svetu,
koja se ruši!«

Sv. Franjo moli pred križem.

Zidovi stari pričaju tiho
molitve svete,
koje su davno slušali molit
sveticu ***Klaru.***
Tiho, kad pade umbrijski suton
pričaju oni
kako je slatki asiški pjevač,
mladosti ponos
plakao gorko sjećajuć ljude
Golgotske muke.
Zidovi tamni crkvice male
pričajte dalje!

Jednoga dana, kada su ruže
jeseni rane
mirisom blagim punile tminu
crkvice svete,
drhtnuše male sestrice ptice —
začu se pjesme:
»Hvala ti Bože za brata sunce,
sestrice zvijezde,
hvala za izvor, vjetar i vatru
i našu zemlju,
hvala za cvijeće, travu i uzduh
hvala Ti za smrt!!«

Pričajte dalje zidovi sveti
prošlosti priču!
Pjevajte glasno čitavom svijetu
Franjinu pjesmu!
Vi ste je sretni slušali davno,
kako je pjeva
Gospodu svome njegova duša,
veselim glasom.
Pune su slasti, čežnje i mira
sjećanja vaša.
Pjevajte samo, punite duše
radošću vedrom!

V e r n s k i.

Misijonski vjesnik.

Kako sam postala revniteljicom u misijonskom društvu.

Ne sjećam se, da me što tako brzo oduševilo kao kad sam čula za franjevačko misijonsko društvo i upoznala ga. Čvrsto sam odlučila: »I ja ću biti revniteljicom društva!« Već za vrijeme same propovijedi izabrala sam si nekoje, koje ću upisati u svoju knjižicu: dvije prijateljice, koje su upravo preda mnom stajale, moraju biti prve. Odmah na povratku iz crkve predobit ću ih. Ali opet sam morala iskusiti, kako malo imadu blagoslova svi svjetski planovi, što su u crkvi učinjeni.

Jedva se završila zadnja pjesma, već se požurih van, da dočekam svoje prijateljice. »Čujete li, odmah ja k njima, ja ću biti revniteljica, a vi dvije...« one meni odmah: »Bit ćemo također *revniteljice*«. Takovom se odgovoru nijesam nadala.» Ako su svi što su bili u crkvi, odlučili isto, onda ti svojih članova neće. nikada naći«, mislim da si ja i gotovo se ljutim. Ali gle, u našoj ulici stanuje stara bolesna Tereza, koja nije čula propovijedi. To me opet ohrabrilo, jer još danas prije večeri bit će ona moja prva članica. U tim mislima požurim se puna nade k njoj i nađem tamo — svoje obadvije prijateljice! One su kazale, da su došle da se popitaju za zdravlje dobre Tereze. Ali nijesu li one u svojim osnovama imale i još što drugo? No svakako morala sam sada izbjegavati svaku riječ o misijonskom društvu. I čudnovato, ni moje prijateljice nijesu ni riječcu izustile. Prilično smo tako dugo sjedile u grozničavoj neustrpljivosti, koja će od nas prije otići, ali sve smo tri imale neobično dosta vremena. Napokom se ja nijesam mogla više svladati. Najednom izleti iz mojih ustiju: »Danas popodne bila je propovijed o misijonskom društvu, i pošto sam ja odlučila postati revniteljicom, to ćete vi draga Terezo...« Još ja ne dovrših, kad se u isti mah oglase obadvije prijateljice: »I ja sam revniteljica, i ja!« Sve tri uhvatimo za ruku dobru Terezu, ali se ona malo ne porugljivo nasmije i reče: »Prekasno, prekasno, već sam zakaparena«. Možete si misliti, kako smo se razočarale. Revna Anka iz prvog kata bila je odmah poslije propovijedi ovdje te nam otela dobru, staru Terezu. To je bilo za me već odviše, pa još k tome odmah na početku!

Onu noć sam sanjala, kako idem od kuće do kuće, najprije po gradu, a onda po selima. Moja knjižica bila je sve deblja i deblja. Tad sam uzela kolica pa to sve skupa sa sličicama vozila, ali kad sam se probudila, kako sam si žalosno morala reći: »Ipak uza sve to nijesi dobila niti jednog člana«.

Pogledam li danas svojih 178 članova upravo sam ganuta dobrotom i darežljivošću dobrih ljudi. Ta upravo najsiromašniji daju najrađe. Evo ovdje 6 braće, svi rade u tvornici i svih šest su moji članovi.

Momci si uskrate par cigareta, djevojke uštede kod čipaka i vrpca. Neka stara mamica, koja mi je dala cijelu svotu za otkup poganskog djeteta, rekla mi je: »Evo, uzmite, a pogansko dijete, koje će se krstiti, neka se moli za mog sina, koji se pogospodio u gradu, da ne postane poganin, a meni neka izmoli sretnu smrt«. Ona je međutim već i spokojno umrla. I tako mi je služba revniteljice postala mila i draga, pak će biti, nadam se, i za mene blagoslovno, kad će se toliki obraćeni pogani za mene moliti.

Moje putovanje u Kinu.

o. Ivan Triplat, misijonar.

Sad krenusmo prema velikom otoku Sumatra. Od 6. XII. (po podne 12 i pol s.) do 10. XII. (ujutro 2 s.) trajalo je putovanje do toga otoka. Kroz čitav taj put imali smo — hvala Bogu — lijepo vrijeme. Zaustavismo se kod otočića Sabang. — Taj leži na sjevernom rtu Sumatre. Tu je veliko skladište ugljena (duž obale, gdje pristaju parobrodi, nanizani su dugi i široki pretinci (predjeli) ugljena; ima tih pretinaca, koliko slova u abecedi. Tu sam opazio prviput na dućanima kineske napise. I kineska škola tu postoji. Čitav otočić sa svojim raznim južnim raslinama nalikuje perivoju. Vrućina nesnosna. Među ostalim zanimivim stvarima, koje ovdje vidjeh, spominjem samo neku vrst crnog okruglog drveta, debelog kao olovka, koje se smotano (kao narukvica) prodaje i nosi na ruci kao lijek proti reumatizmu. Čuo sam, da je vrlo uspješno. Da sam znao, da ću na daljnjem putu oboljeti od reumatizma, bio bih ga kupio.

U 5 s. popodne zaplovismo dalje. Drugi dan (11. XII.) po podne u 4 s. stigosmo do mjesta Belavan. Tu se iskrcalo mnogo putnikat Holandeza, koji radi raznih poslova putovahu za Sumatru, koja je njihova kolonija. Nakon 2 sata krenusmo dalje. Tjesnac između poluotoka Malake i otoka Sumatre zove se »Malački tjesnac«. Dne 10., 11. i 12. XII. plovismo kroz taj tjesnac. Vidjesmo gotovo uvijek obalu bilo sumatransku bilo malačku. Moj dnevnik kaže, da sam se ovih dana (u Malačkom tjesnacu) pozabavio brošurama »Sa Bijelog Brda« i »Hrvatsko uzor-selo«. Dika i ponos Hrvatskog nam Zagorja, uzor svećenik, naš Iso Poljak, utvrđivao me svojim idealnim pjesmama u mom uzvišenom staležu svećeničkom.

Dne 12. XII. navečer oko 10. i pô s. stigosmo pred grad Singapôre. Uploivsmo u luku ujutro oko 7 s. Singapore je riječ malajska. Grad leži sasma na jugu istoimenog otoka. Broji danas 360.000 stanovnika (većinom kineza); luka je slobodna, vrlo podesna za trgovinu i stoga dobro posjećena.

Čitav dan smo stajali ovdje, stoga i taj grad pregledali sa ocima kapucinima. Evo, što smo vidjeli: Zavod »školske braće«

(sada imaju 1.500 pitomaca) englezi; »Convent of Holy Infant Jesus« (tu nam je vrijednije stvari pokazala jedna č. s. Njemkinja); sada imaju 800 učenica i 200 sirotinjske djece; krasno, evropejski uređen muzej (u njem su zastupane sve vrste životinjâ, pticâ, ribâ, biljâ, kamenjâ, drvećâ, morskih koraljâ, što se mogu naći u stražnjoj Indiji, na Sumatri, Javi, Borneu, Celebis i drugim ovdješnjim mjestima) i divni botanički vrt, koji je uvijek u cvijeću i zelenilu. Otšetasmo se također i na poluotok Malaku, gdje pregledasmo jednu mošeju. Bože, kako je čista! Tako bi morala biti čista svaka katolička crkva, jer u njoj stanuje pod prilikama kruha veliki, sveti Bog. To budi ukratko o tom gradu. Taj grad je najjužnija točka mog putovanja. Kad je u našim krajevima jaka zima, ovdje je vruće, kao kod nas za najjače vrućine. Pomislite sada, kolika vrućina mora biti ovdje u ljetnim mjesecima!

Otisnuli smo se dalje 14. XII. (ponedj.) u 7 i pol s. ujutro. Izašavši iz Singapore, uniđosmo u južno kinesko more. Vožnja od Singapore do Hong-konga (1.438 morskih milja) trajala je nešto preko 5 dana.

Prije Singapore, kad sam radi vrućine bio lagano obučen, nekoliko puta me znojnog propuhao na propuhu (promaja) vjetar i ja se prehladih. Iza Singapore bijaše sve hladnije i hladnije. U ovom kraju je obično bura, tako smo ju i mi imali (18. i 19. XII.). Iz prijašnje prehlade razvio se reumatizam i kod Hong-konga sam se već prilično osjećao. 19. XII. bijaše mi prvi dan na moru što nisam mogao čitati sv. misu radi bure.

Nakon pretrpljenog straha (18. i 19.) stigosmo u luku Hong-kong 20. XII. u 10 s. prije podne.

Hong-kong grad (625.000 stanovnika) leži na otoku istoga imena, koji je u posjedu britanskom od god. 1842. Nalazi se taj otok u kin. provinciji Koang-tong. Površina grada Hong-kong iznaša 80 km²; iz njega se izvaža pamuk, šećer, kukuruz; promet je u luci vrlo velik, za primjer navađam godinu 1902., u kojoj je ušlo u luku 25.000 lađa, ne uračunajuć manje lađe; stanovništvo grada je šareno: Evropejci, Hindu, Birmanci, Malajci. Navečer, kad je rasvijetljen električnim svijetlom, divni je pogled na nj. Taj grad radi bolesti nisam mogao razgledati. Dalje smo krenuli isti dan (20. pros.) u 10 s. navečer. Sa strahom sam gledao u budućnost, što nas ovih dana čeka, jer je po pričanju mornara vrijeme na moru između Hong-konga i Šangaja obično gore nego između Singapore i Hong-konga. Drugo ne preostaje već preporučivati se Bogu i u Njega se uzdati. Mnogo sam Bogu zahvaljivao, što smo na tom putu imali mirno more.

Katehete o životu japanskih katolika.

Drugo se ne može ni očekivati, piše jedan pomoćnik naših misijonara, što se katolici iz mjesta Nagasaki, koje je središte kršćanstva za Japan, ističu osobito svojom revnošću za naukom i shvaćanjem kršćanskih istina. Živa, čvrsta vjera naših pređa proniknula je cijelim našim bićem. Potaknuti istinama naše svete vjere, dolaze svi, mladi i stari, muškarci i žene revno na vjeronauk. Žene od muškaraca kod pouke su odijeljene. Djeca, koja su za prvu svetu pričest, dolaze svaki dan poslije škole u Crkvu na vjeronauk. Imade ih 50 do 60. Svake nedjelje iza svete mise, te prije i poslije blagoslova uvijek je vjeronauk za određenu skupinu vjernika.

Za ovu pouku služi katekizam, biblijska povijest i crkvena pjesma. Ja sâm svake nedjelje 40 do 50 djece tumačim katekizam. Kratke pripovijesti vrlo rado slušaja. Ako zapitam: »Što želite danas čuti?«, svi odgovore u jedan glas: »Molimo gosp. učitelju, pripovijedajte nam nešto o mučenicima!«

Iz toga se vidi kako je duboko usađen život mučenika u srca ove mladeži. Među 26 mučenika i 3 su mladića; desetgodišnji Ljudevit Ibaraki, trinaestogodišnji Antun i četrnaestogodišnji Matija Kozaki, koji služe na lijepi primjer mladeži.

Nadalje piše o školskim prilikama. U jednoj pučkoj školi od 1.300 djece njih 900 su katolici, a imadu samo jednoga katoličkoga učitelja. Nade je ipak da će vlada s vremenom pristati, da namjesti više kat. učitelja. Nadalje pripovijeda kakva je molitva, a to je i za nas vrlo poučno, jer se zajednička obiteljska molitva sve više zapušta.

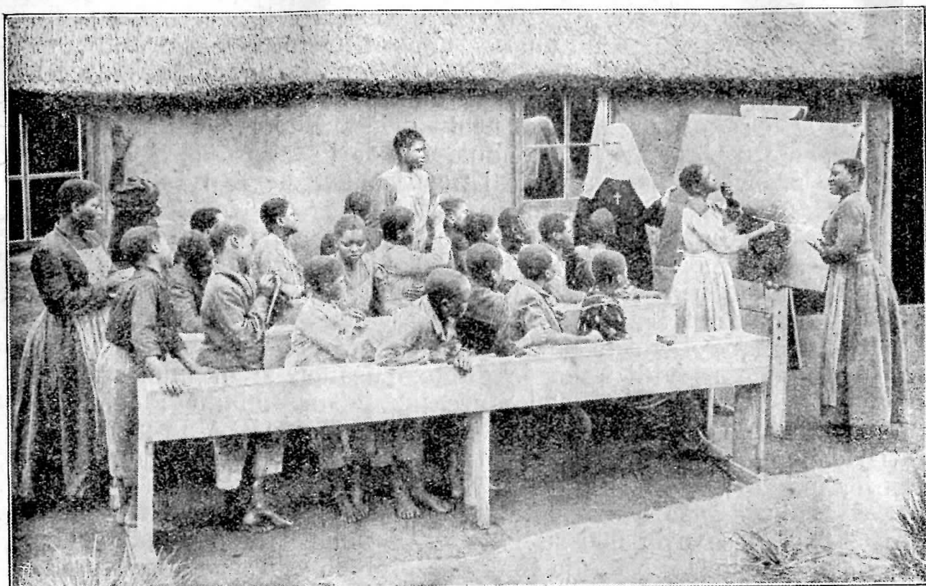
Svaka obitelj imade svoju posebnu sobu za molitvu, u kojoj sva obitelj zajednički obavlja svoje molitve. On piše ovako: svaki katolik ima u svojoj kući jednu sobu za molitvu, koja je ukrašena raznovrsnim cvijećem. U ovom kraju opažamo vjernike, kako su puni iskrenog strohopočitanja, uresili svoje stanove sa križem i krasnim sv. slikama. Nemogu li ujutro ili uvečer poći u crkvu, sastanu se svi članovi obitelji u sobi za molitvu, te se zajednički zahvale dragome Bogu za primljena dobročinstva i preporuče svoje daljnje potrebe.

Evo razloga, zašto nas dragi Bog obasiplje tolikim milostima.

Ako pod večer prođeš cestom, često čuješ odmjereno mumljanje koje dopire iz kuća do tebe. To je večernja molitva, i ti bi se osjećao prisiljen, zajednički se pomoliti sa braćom i sestrama, koji su tu sakupljeni u ime Isusovo.

Svake subote uvečer sastane se više obitelji iz susjedstva na molitvu u jednoj kući, te mole za duše pokojnih. Kuća, u kojoj se imadu vjernici sastati na molitvu, mijenja se svake subote tako, da se jedne subote moli kod jedne kuće, a druge subote kod druge i t. d. Ova molitva za duše pokojnika u ovom je djelu države uopće poznata kao »Subotni sastanak«.

Ako netko umre, onda se kroz cijeli tjedan, svaku večer obavljaju zajedničke molitve za spas duše pokojnika. Premda su katolici ove velike države u nezgodnoj okolini, to ipak nema razloga, radi čega bi se morali bojati, da to isto i u gradu ne čine ili da se plaše, nositi škapular i medaljicu.

Č. Sestra kao učiteljica u Africi.

Toliko iz pripovijedanja japanskoga katehete. Nije potrebito da ovim redcima još štogod dodajemo, jer jasno pokazuju kako bi morali vjerni i osvjedočeni katolici međusobno živjeti, kao pravi učenici Kristovi i otvoreno i neustrašivo ići onim putem, kojim je išao naš dragi Spasitelj na zemlji.

br. Alojzije.

Katoličke misije žrtva žestokog vihora.

Otac Karlo, misijonar na Madagaskaru, piše Družbi sv. Petra Klavera: »Pišem vam iz bijedne kolibice koja je izložena suncu, vjetru i kiši i u brzini sagrađena od razvalina crkve i stana u Ilaki, koje nam je bijesna oluja još ostavila. Zaista, pravo je čudo i zahvaljujem Providnosti i milosrđu naših kršćana, da sam još na životu, jer sam za vrijeme od 24 sata dok je oluja bijesnila, vidio kako se je tri puta moje zaklonište srušilo na mene, ili iza mene.

Jučer u nedjelju, mogao sam jedva, nakon tjedan dana nečuvenih napora, služiti svetu misu i to u privremenoj kolibici, koju su sagradili kršćani iz Ilake. — Sve moramo opet nanovo

otpočeti! Dragi Bog, koji nas je zaštitio, daje nam snage i srčanosti, a nadamo se, da će nam i naši dobročinitelji skoro priskočiti u pomoć.

Ovdje se nije nikomu ništa dogodilo, ali u okolici bilo je mnogo mrtvih, koje je voda odnijela ili su ostali nepokopani. Svi koji su ovu strašnu oluju preživjeli, nalaze se u vrlo teškom položaju i osuđeni su da gladuju, jer su im svi usjevi uništeni, a sve zalihe pokvarene ili zatrpane.

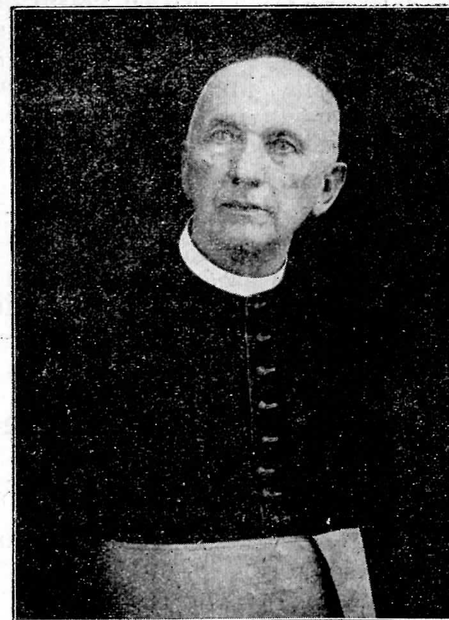
Neka se vrši sveta volja Božja i slava budi imenu Njegovu! Ali mi moramo sada odmah na posao! Pomozite nam svojom molitvom i obznanjujte svagdje našu veliku bijedu«.

Slične strahovite vijesti prispjele su nam i od drugih misijonara. Pomozimo rado svojoj teško kušanoj braći darom i molitvom!

Darove za novogradnju razorenih misija prima uz srdačni »Bog plati« Družba sv. Klavera, Ljubljana, Miklošičeva cesta 3.

Vrijedan svečar.

Gledajte ga! Kao da nam se svima ruga: dostignite me, ako ste junaci! A je li ga poznate? Tä, kako bi, kad je naš Glasnik raširen daleko, kuda sunce šeće, pa je nemoguće, da je svaki naš čitatelj vidio našega svečara. Ali iako

Prelat Matija Rihtarić.

ga nijeste vidili, a ono ste sigurno čitali njegove članke u našemu Glasniku, i u njima otkrili čitavu njegovu dušu kako je

živa, poletna i iskrena. Mnogo puta znade u po šale u po smijeha svakomu sasuti istinu u lice, pa bila mu slatka ili gorka, za to se ne pita!

Kad čitate njegove članke, sigurno ste pomislili, da vam je to kakav mladi gospodin. Ali dà, ljuto se varate! To vam je časni starac i još kakav starac, istina bez kose, ali mladenačkog duha i pogleda i držanja, godine dobro ga nose, a ni on ih se ne boji, koji je dne 1. kolovoza slavio svoj zlatni pir, t. j. punih je 50 godina što je postao svećenikom! Pa zar nijesu lijepe tolike godine? Ne bi bile ni lijepe ni utješne, kada nebi bile i časne i bezprijekorne, a kod našega svečara jesu doista i časne i zaslužne i pred Bogom i pred ljudima!

Naš Matija ne samo što sv. Misu čita, već revno ispovijeda, rado propovijeda, pa kao da mu sve to nije dosta, on još k tomu i piše i uči nas i puti na dobro već tolike godine po raznim Glasnicimfa. Za sve on nađe vremena, jer ima ljubavi!

Ali naš vrijedni svečar jest i Trećoredac, ali ne samo imenom, — a takvih je nažalost i po gradovima, — već vrši svoje trećoredske dužnosti; štuje sv. Franju; nosi i škapular i pas; kad mu vrijeme dopusti i na skupštinu dolazi i ponizno klekne da primi trećoredsko odriješnje! On se ne stidi nipošto Trećega Reda, nema kod njega ljudskog obzira, već mnogima mlađima služi na dobar primjer, koji su voljni da ga slijede.

Dakle ovom lijepom zgodom ne možemo drugo, nego zaželjeti našemu dičnomu svečaru *presvijetlomu Matiji Rihtariću*, još dugi niz sretnih godina, junačkoga zdravlja za sve dobro, što je dosada učinio. Bog mu platio obiljem svoga dara! Ovom lijepom zgodom preporučujemo mu, da nas i unaprijed ne zaboravi, već da nas se i dalje sjeća, a osobito našega Glasnika. Neka nas uči i odsada, jer kroz tolike godine, toliko je toga i proživio i iskusio, pa neka nam vadi iz svoje torbe, priča iz svojega srca, a mi ćemo i slušati i uvažiti.

Živio ga Bog, pratila ga sreća, pomogla mu naša molitva i dopratila ga u raj! To mu u ime svih čitatelja Glasnika želi:

Uredništvo.

Zašto si došla u Treći Red.

Nedavno je ženskoj trećoredskoj zadruzi u Limogesu (Francuska) bio postavljen gornji upit. Na upit je odgovorilo 19 mladih Trećoredica. Odgovori, koliko su u sebi zanimljivi, toliko sadržaju i divnu apologiju Trećega Reda, pa zaslužuju da se iznesu i pred naše čitatelje.

Došla sam u Treći Red:

— Jer mi Treći Red daje najpraktičniju i najbolju uputu kako ću živjeti kao gorljiva kršćanka.

— Jer me Treći Red na jednostavan i veoma zaslužan način priljubljuje uz Boga i u moje dužnosti.

— Jer me Treći Red učvršćuje na putu spasenja proti slaboći i nepostojanosti moje volje.

— Jer sv. Franjo nadahnut od Boga u osnivanju Trećega Reda nije mogao propisati nego veoma dobro pravilo življenja.

— Jer mi Crkva, moja voditeljica na putu savršenosti, daje Treći Red kao neusporedivo svijetlo i potporanj.

— Jer me Pape, Namjesnici Kristovi na zemlji, svjetuju da stupim u Treći Red, a Papina riječ za me je riječ Božja.

— Jer je Treći Red ustanova najbogatija milostima, oprostima i duhovnim blagodatima svake vrste.

— Jer u franjevačkom Trećem Redu nalazim najmoćnije nebeske zaštitnike.

— Jer me Treći Red pomaže, da provodim gorljiv vjerski život, a da me ništa ne smeta u mojim staleškim dužnostima u svijetu.

— Jer me Treći Red, preko dana, dovodi u doticaj s Bogom, koji za me kao i za sv. Franju mora biti sve moje.

— Jer mi Treći Red sa svojim lakim i jednostavnim pobožnostima podrži nadu, da ću se vazda sačuvati u milosti Božjoj.

— Jer u Trećem Redu nalazim moćno sredstvo da postanem apostol, barem sa primjerom svetoga života.

— Jer mi obveze, koje sam prigrlila u Trećem Redu, daju dvostruku zaslugu, budući da je Treći Red pravi Red.

— Jer će obitelj Trećega Reda za me poslije smrti sigurno moliti, što je kod drugih nesigurno.

— Jer je sv. Franjo obećao svima svojim vjernim sinovima, da će im otvoriti vrata nebeska.

— Jer svaki katolik treba da dokaže, da je discipliniran; Nj. Sv. Papa Pijo XI. pozivlje katolike, da prigrle Treći Red. To je za me dosta.

— Jer u Trećem Redu nalazim jaki štit proti svima napastima u svijetu.

— Jer je Treći Red sredstvo, kojim se dokazuje, bez ljudskoga obzira, da smo gorljivi, valjani i besprijekorni kršćani.

— Jer me Treći Red obvezuje, da živim potpuno po Evanđelju, a Evanđelje je program spasenja, koji nam je propisao sam Isus.

Ne misli, čitatelju dragi, da su gornji odgovori izmišljeni. Oni su potpuno istiniti. Zato nam jamči sam P. Th. Izard, komu su bili upravljeni i koji ih je objelodanio u raznim francuskim listovima, osobito u »La Nacelle de St. François« od rujna t. g. U ostalom gornji odgovori ne sadržavaju ništa novoga, što se ne bi već nalazilo u raznim izjavama Sv. OO. Papa i drugih uglednih ličnosti i što ne bi svaki pravi trećoredac na sebi bio proživio. Samo ti, ako si već u Trećem Redu, samoga sebe zapitaj, što je tebe privuklo u Treći Red; ako pak nijesi, što te drži daleko od njega.

Fra A. Crnica.

Uzroci neplodnosti vjerskih organizacija.

Prenagli i smioni sudovi bili su uvijek rasprostranjeni, barem među polovicom pučanstva, a danas su svuda rašireni. Pod stalnim uplivom pogrešne civilizacije, razvile su se osobnosti na taj način, da je svaki čovjek sam za sebe, kao jedan sudbeni stol, gdje sudci neprestano zasjedaju. Pred takovo sudište, bližnji se neprekidno poziva i osuđiva bez saslušanja i bez ikakvih svjedočanstva, već samo nepravednom presudom i zlobnim dovikivanjem pokvarenih srdaca. Svaki prolaznik je uhvaćen i doveden pred sud, ako i ne baš tjelesno, a ono u otsutnosti svojoj.

Smioni su sudovi kao neke praskavice, koje nevidljivim načinom uništavaju u narodu temelje vjere. Najprije nastoje ljudi, da si prisvoje neku samostalnost u sudovima, da bude svaki za sebe jaka osobnost, sama sebi dovoljna, koja se ne treba na nikoga obazirati. Ovako jednoč učvršćeni, izriču sudove na dugo i široko o svemu i svačemu. U naše doba izopačene demokracije, kad si svaki prisvaja pravo, da može govoriti, pače i nepametno, grešivo prosuđuju ljude, stvari, događaje, sadašnjost, prošlost i budućnost. Oni će podučiti generale, kako će bitke dobivati, pa i biskupe, kako će crkvom upravljati! Na taj je način nastao onaj žalosni pojav u vjerskom životu, da pojedini vjernici imadu kao neko posebno svoje vjerovanje, i ako se svi nazivaju rimokatolicima.

Evo nekoliko praktičnih primjera. Oni, koji su protiv posta vele: da grijeh ne ide u usta, nego iz usta! Mnogima je tobož krivo, što je crkva ukinula svetkovanje nekih blagdana, pa kada to može biti, ne treba, kažu, osim nedjelje, koju je Bog zapovjedio svetkovati: nikoji drugi blagdan ni svetkovinu. Posljedica takvih samovoljnih sudova, jest sve brojniji težački rad naroda u zapovjednim blagdanima. Nekoji kažu, da u crkvu ne treba ni ići, jer je Bog svagdje, pak se može i kod kuće moliti! Siromašniji svijet, ne može — veli — ići u crkvu, jer se ne može lijepo opremiti, pak bi mu se svijet izrugivao. Mnogi čovjek govori: nijesam nikoga ubio, nijesam nikome ništa ukrao, ne imam grijeha, ne trebam se ispovijedati. Ispovijedam se Bogu, koji sve zna, a ne ću pred svećenicima, jer su oni veći grešnici od mene. Oni, koji u divljem braku žive, pa iako već odraslu djecu imaju vele: ne možemo se pozakoniti, jer ne imamo čime da svatove okupimo. Ovako čovjek misli opravdati samoga sebe. Jadnog li opravdanja!

Velike su i posvudašnje mreže duhova tmine, koje upropašćuju duše vjernika. Stanje ljudskoga društva je strašno. Uzduh ovoga svijeta, okužen je pokvarenošću sudova, koje si dozvoljava svaki stvor. Takovi pokvareni sudovi kod pojedinaca, stvaraju ono blato po kojem mi obično koracamo, i ona smrdljiva mora, u kojima svaki dan propadaju skladnost i mir obitelji, sela i gradova. Ovo društvo treba preporoditi! Gdje ste ljudi, koji ljubite Boga?

Svi ti žalosni pojavi, koji su s k o r o o p ć e n i t i, dokazuju kako se ljudska narav jako iskvarila, sve pod utjecajem krivih sudova. Nesretne i pokvarene naravi vide zlo svagdje, kao što vide žuto svi oni, koji na žutici boluju. Duh im je zastrt nekom prevlakom, kroz koju se sve stvari tamnije vide. »Kad nađu sasvim jasno, da je nešto dobro — veli sv. Grgur — onda dalje istražuju, da li ipak nije među time ponešto zla sakriveno, i ta svoja istraživanja gorljivo nastavljaju, ne bi li ma kakve pogreške otkrili, kojima bi mogli svoju braću optužiti«.

Pokvarenost je ljudska danas tako velika, da ljudi rađe vjeruju u zlo, nego li dobro. Svuda se vidi zloća, sumnjičenja, krivi sudovi, radost opaka i zlobna. Ljudi upravo nastoje, da prognaju sa zemlje kraljevstvo Božje, koje se sastoji u miru, slozi i ljubavi, i da ga nadomjeste kraljevstvom zlih strasti. I taj pokvareni svijet, koji je pun sitnih spletaka i niskih ljubomora, baš onim kažnjen biva, čime i griješi. Sije vjetrove, žanje bure, sije mrske sumnje, žanje razrožnost mnijenja kao otrovne biljke. — Čemu se dakle tužite ljudi? O r a č n e s m i j e p r i g o v a r a t i, k a d m u z e m l j a p l o d o v e r o d i, k a k v o j e s j e m e z a s i j a o.

Razlozi velike pokvarenosti ljudskih sudova su raznovrsni. Kao p r v i v a ž a n r a z l o g, n a v o d i s e o p ć e n i t a p o k v a r e n o s t s v j e t s k a, ali to nije ispravno. Netko može iz mnogobrojnih pojava, logično zaključiti, da je svijet jedno čitavo more pokvarensoti i ne će se prevariti, ali ne može bez dokaza, takav svoj sud protezati na pojedince. Iako je svijet neprekidno podvrgnut ozbiljnima i trajnima zabludama, ipak se u njemu nalazi jedna vrsta ljudi, kojima krepost nije tek prazna riječ. To su oni ljudi, čije se ponašanje ravna po ovim pravilima: p o š t e n j e, p r a v e d n o s t i s v e t o s t. Zato krepost pojedinih ljudi, mora pred javnim mnijenjem netaknuta ostati, sve dok ne nastanu vrlo važni razlozi, koji krivnju bližnjega bjelodano ne dokažu.

D r u g i p u n o v a ž n i j i r a z l o g pokvarenih sudova j e s t p o k v a r e n o s t o s o b a, koje ih izriču. Čim je čovjek gori, tim zlobnije sudi — jer zlo, koje kod bližnjega naslućuje, jest baš upravo ono zlo, kojemu je sam podvrgnut, pa tako ne vjerujuć sebi, ne vjeruje ni drugomu. »T a k v i l j u d i s u u p r a v o g o n j e n i — veli sv. Augustin — d a u d r u g i m a s u m n j i č e o n o, š t o s a m i u s e b i ć u t e«.

D a l j n j i r a z l o g smionih sudova jest nastojanje, d a s e i s p r i č a j u v l a s t i t e k r i v i c e. Krivičan čovjek, ne ima mira, ni ozbiljne zaštite kod svoje savjesti, pa mu treba barem prividnih isprika i zgodne spodobnosti, da se opravda. Te prilike traži izvana, pak bi osobito volio kreposne ljude u pogrešci naći, da bi se kao opunovlastio u svom zločinskom ponašanju, kako bi mogao reći: eto nitko nije bez pogreške pa i ja napokon činim samo ono, što i sav svijet čini. I ne znamo, da

bi htio svoje pogreške na taj način ispričati, već bi ih htio pred jasnošću i prekriti.

Imade osoba čije je ponašanje bilo, a možda je još i sada opravdano sumnjivo, pak se ipak mnogo prče, sa neobične strogosti svojih sudova. (To su tipovi mnogih organizacija). Plaše se i sjene svoje, a kada im poslušaš još i razgovore pune opreznosti, morao bi pomisliti, da su barem polusvetci, koji izgaraju od gorljivosti za slavu Božju. Čovjek bi se u njima lako mogao prevariti, kad ih ne bi dobro poznavao. To su vam ljuske bez jezgre — vjera bez ljubavi. Mnogi zaboravljaju ovu Pavlovu: »Kad bih jezike ljudske i anđeoske govorio, a *ljubavi ne bih imao*, bio bih kao mjed, koja ječi, ili praporac, koji zveči. Kad bih imao proroštvo i znao sve tajne i znanje, i kad bih imao svu vjeru, da bih i gore premještao, *a ljubavi ne bih imao*, bio bih ništa. I kad bih razdijelio sve imanje svoje i kad bih predao tijelo svoje, da se sažeže, *a ljubavi ne bih imao*, ništa mi ne bi koristilo. (I kor. gl. 13 c. 1. 2. 3.) Mnogi ovo čitaju, ali im je na duševnim očima mrena, pa ne vide. Tjelesni su, pa ne razumiju duhovne stvari, a utvaraju se da su najbolji, i tako sami sebe zasljepljuju. Trebaju liječnika, a ne zovu ga!

Napokon kao zadnji razlog smionik sudova spomenuti ćemo *ljubomor i zavist*. Ovo je guja ljutica, koja se u grmlju skriva, a često je nalazimo i na svakom uglu. Ovo je mnogo puta izvor sotonske zlobe u prosuđivanju bližnjega: »Kad zločest čovjek vidi dobro — veli sv. Grgur Veliki — onda on u dnu duše trpi okrutno mučeničtvo, pa nastoji, da podlim i niskim sumnjama potamni sve ono, što mu se ne dopada«. — Mnogi, koji su tobože i pobožni podadu se ljubomoru i zavisti, pa sumnjiče, ogovaraju, kleveću bližnjega, a druge sa tobožnjom svojom pobožnošću zavaravaju. Kad stoje u crkvi prevrću očima, ni maknuli se s mjesta ne bi, pa iz posebnih svojih razloga da ih ljudi vide svaki dan su i kod sv. Pričesti. Ali nemaju ljubavi i sve im to ništa ne koristi. Sami sebi vječnu osudu blaguju. Ljubomor i zavist otrovnice su zmije, koje pripravljaju otrov, da ga u dušu bližnjega siknu. Čuvajte se ljubomora i zavisti, pa će i bližnji u očima vašim biti svijetliji. Sudimo sebe, a ne prosuđujmo druge, jer kako mi drugima, tako će nama Bog.

I. Stojanović,
ovl. civ. mjernik, trećoredac.

DOPISI

TROGIR. Naš Franjevački samostan u Trogiru odredio je, trodnevnicu, da proslavi 700 god. blaž. smrti našeg sv. O. Franje.

Trodnevnica se obavljala u Zborno-opatskoj crkvi sv. Ivana u samom gradu. Krasni novi kip sv. Franje, što ga je samostan nabavio prinosima bogoljubnih građana, bio je kroz ova tri dana izložen u spomenutoj crkvi. Zelenilom i cvijećem, kojim marne trećoredice okitiše svog Oca, bez dvojbe mu puno ugodiše, jer ga postaviše u ugodnu prirodu, koju je on toliko ljubio. Uz kip bila je izložena za prvi put isto tako nova kićena zastava, što ju je požrtvovna ljubav trećoredica sebi na diku nabavila.

Za vrijeme trodnevnice propovijedao je franjevac profesor O. Toma Tomašić. Svojom rječitošću i naučenošću zadivio je građanstvo Trogira. Poslije propovijedi slijedio je blagoslov sa Presvetim uz skladno pjevanje našega zbora.

Treći dan na 1. kolovoza preč. kanonik Don Lucio Mileta, (koji je obavljao sve večeri službu Božju), blagoslovio je kip i zastavu, a O. Tomašić izrekao prigodni govor i primio u Treći Red četiri nove članice.

Zatim se uputila velebna procesija sa glazbom, pjevanjem i molitvom. Građanstvo je oktilio svoje prozore, kuda je prolazila procesija, te svojim mnogobrojnim sudjelovanjem jasno pokazala, da shvaća ovaj rijetki god Franjevaca. Kita malih djevojčica, u bijelo obučenih, posipala je cvijeće neposredno pred kipom.

Procesija je završila pred samostankom crkvom na Dridu, gdje je bio pripravljen ukusan oltar. Pod vedrim nebom održan je zanosan i vatren govor, a voditelj je procesije preč. kanonik Don Lucio Mileta podijelio blagoslov sa Presvetim.

U večer još većma raspoložila je svijet glazba i bacanje vatrometa uz privlačive transparente, ili jasne slike iz života sv. Franje što ih je učinio g. Josip Delale. Narod se do kasne noći zadržao u crkvi i oko nje.

Plod ovoga slavlja pokazao se na 2. kolovoza, kad je oko hiljadu bogoljubnika pristupilo k stolu Gospodinovu. Od 10 sati istoga dana počela je svečana sv. misa sa propovjeđu. Poslije sv. mise preč. kanon. Don Lucio Mileta podijelio je prisutnima Papinski blagoslov.

U večer u znak zahvalnosti ispjevali smo »Tebe Boga hvalimo» i blagoslovom sa Presvetim zaključili svečanost.

Naš Treći Red pokazao je ovom prigodom mnogo ljubavi, žrtve i samoprijegora, pa je zato osobita zasluga naših revnih članica, što je svečanost i proslava 700 god. prebl. smrti sv. O. našega Franje ispala upravo preko očekivanja. Nek im je na čast, a braći i sestrama drugih zadruga s nama na radost.

Za Dom šaljemo Din 30.

BEOGRAD. Novo osnovana trećoredska zadruga lijepo napreduje i malo pomalo sve više se množi brojem braće i sestara. Skupština se održaje svake prve nedjelje u mjesecu. Poslije govora O. Upravitelj obavi oblačenje novih članova. Zasada se to drži bez pjevanja i bez osobitih svečanosti, ali kad se dovrši gradnja novog Franjevačkog samostana u Aleksandrovoj ulici, naše ćemo mjesečne sastanke, napose oblačenje i zavjetovanje svečanije obavljati. Novi naš samostan bit će gotov u oktobru. Kraj njega će biti i jedna prostrana dvorana, određena isključivo za Trećorece. Tu ćemo se sastajati i dogovarati, tu će biti središte našeg trećoredskog života.

Na drugoj mjesečnoj skupštini pročitao nam je O. Upravitelj u hrvatskom prijevodu krasno pismo preč. O. Generala Klumpera iz Rima, upravljeno preko našeg O. Upravitelja Vlašića novo osnovanoj trećoredskoj zadruzi u Beogradu. U tom se pismu preč. O. General raduje, što se i u ovom važnom gradu osnovao Treći Red, bodri nas na krepostan život i šalje od sveg srca očinski blagoslov.

I mi se ovdje spravljamo, da svečano proslavimo 700 godišnjicu smrti našeg serofskog Oca sv. Franju. Četiri naše Sestre sa č. predstojnicom gđom Paulinom Beaumel bile su s hrvatskim hodočasnicima u Asisu i Rimu.

TREMOŠNICA (Bosna). Početak 700. godišnje proslave smrti sv. Franje, započeo je za Bosnu u crkvi Marije anđeoske u Tremošnici. Mjesni župnik, definitor o. fra Anto Lapandić nije žalio truda, da na vrijeme upozori i pozove na proslavu redovničko i svjetovno svećenstvo po Posavini, da i osobno i sa što većim brojem pobožnoga puka tu proslavu uzveliča. To mu je i te kako uspjelo. Već 1. kolovoza iza podne počeo se je pobožni puk u masama sakupljati, a naročito braća i sestre trećeg reda sv. o. Franje, svaka župa u procesiji sa svojim ponositim, trećoredskim zastavama. U 16 sati isti mjesni župnik o. A. Lapandić svojim krasnim govorom, pozdravio je hodočasnike lijepim govorom. Iza toga je slijedila večernja, a nakon iste kroz puna pola sata zvono je sa zvonika pozivalo vjernike na pomirenje s Bogom u sv. ispovijedi. Ono, što se nije u večer ispovjedilo čekalo je dakako za sutra. Našlo se je pobožnih duša, koje su cijelu noć u moltivama i Gospinim pjesmama sprovele. U cik zore već je započela prva svečana pjevana sv. misa, koju je pjevao i pod istom u čast majke Božje zanosan govor držao župnik iz Dubrava v. fra Valerije Filipović. Još za vrijeme ove sv. mise vjernici su nagrnuli na sv. ispovijed. Sreća da su rano u jutro prispjela još 6 svećenika u pomoć, te nijedna pobožna duša nije se vratila kući bez duševne okrepe. Što u večer i u jutro toga dana ispovjedilo se je 2607 duša. Takova šta nije ne samo Tremošnica, nego i veće župe nijesu zapamtile.

Pošto je to naročita franjevačka proslava, računalo se je dakako, da će toj proslavi prisustvovati osobito braća i sestre trećega reda sv. o. Franje, pak je određeno, da se za njih drži posebna sv. misa i da će se poslije nje primati u Treći red svi muški i ženske iz svih nadošlih župa, a ujedno će polagati zavjete ona braća i sestre, kojim je već istekla godina novicijata. Za njih je bila sv. misa u 8 sati, koju je imao mnogogodišnji upravitelj III. reda sv. o. Franje i koji se još i danas nalazi u istom svojstvu u Dubravama v. Franjo

L. Žuljić, koji je iza svršene sv. mise govorio sakupljenima najprije o potrebi pokore, te o utemeljenju III. pokorničkoga reda, o njegovoj koristi za rod ljudski, zatim kako ga moramo cijeniti i koliko se moraju presretnim smatrati, koji su već u njemu. Iza toga govora započelo je primanje u III. red. Zbog mnoštva prijavljenih morala su dvojica svećenika na dva oltara oblačiti, dok je o. Fr. L. Žuljić na trećem žrtveniku zavjetovao kojima je istekla godina kušnje. Obučeno ih je oko 200, a zavjete je položilo preko 70 osoba. Što će osobito braću i sestre III. reda razveseliti jest to: što su tom prigodom prigrlili pokorničko odijelo sv. o. Franje i dvojica uglednih svećenika, a to je preč. g. Marko Nedić, najnoviji kanonik vrhbosanski, bivši župnik u B. Šamcu, te Vlč. g. Jakov Barišić, župnik u Gradačcu. Ti su obredi primanja i oblačenja, kao i zavjetovanja trajali sve do 10 sati, kada je imala započeti velebna procesija sa Presv. olt. sakramentom, koju je vodio i ujedno veliku, svečanu sv. misu uz podvorbu dvojice svećenika, držao o. Zvonko Mikić, župnik domaljevački. Divno je bilo promatrati mnoštvo bogoljubnog naroda iz Dubrava, Ulica, Tolise, Poljaka, Vidovica, Oštreluke, Domaljevca, Gradačca, Tišine, Bos. Šamca itd., a bila je lijepa kita i iz obližnjih mjesta u Slavoniji. Procesija je trajala više od jednog sata, prisustvovalo joj je preko 6000 osoba, te je unišla u župnikovu bašču gdje je bio pripravljen oltar za veliku misu, jer se radi mnoštva puka nije mogla u crkvi držati. Za vrijeme sv. mise milozvučno su pjevali ponositi i nadobudni Orlovi i Orlice iz Gradačca. Iza sv. evanđelja o. Zvonko Mikić držao je propovijed o sv. ocu Franji. Razlažući i primjenjujući na sv. oca Franju riječi sv. Pavla Galaćanom (8., 20.) »Živim ja, ali ne ja, nego živi u meni Krist«, ne samo svojim gromkim glasom, nego i svojim govorničkom umjetnošću steko si je lovor vijenac.

Neposredno iza sv. mise započelo je zborovanje, koje je kratkim riječima otvorio sam mjesni župnik o. Lapandić i dao riječ Preč. g. kanoniku Marku Nediću. On je poznatom govorljivošću razlagao pojam prave i krive slobode čovjeka, napose kršćanina. Iza njega uzeo je riječ izaslanik Preč. Provincijala iz Sarajeva o. fra Arkanđeo Grgić. Njegove riječi i u srce slušatelja prodirajuće o djelovanju sv. o. Franje, padale su kao kapi rose na cvijeće. Zadnju je riječ imao Preč. gosp. Monsgr. Dr. Ilija Violoni, župnik i Dekan brčanski o privrženosti i dužnoj časti prema svećenicima, navodeć za primjer sv. o. Franju, koji veli: kad bi sreo anđela i svećenika, da bi se prije poklonio svećeniku nego anđelu.

Pošto su stvorene neke resolucije, otposlani brzojavni pozdravi nekim stanovitim poglavarima, počeo se je narod, zadojen vjerskim oduševljenjem, a i vrijeme ručka već bijaše poodmaklo, pomalo kućama razilaziti. Iza skromnog ručka za braću svećenike kojih je bilo 17 za stolom obljubljenog mjesnog župnika i Definitora o. fra A. Lapandića, pod kojim su se redale nazdravice jedna za drugom, nastupili su Orlovi i Orlice iz Gradačca sa svojim vježbama i tim je ova veličanstvena proslava jubilarne franjevačke godine završila. Siguran sam, da su svi nazočni sa ove proslave najljepše utiske kućama ponijeli. Dao dragi Bog, pa se ispuni želja slavne uspomene Pape Lava XIII. koji je želio da sav kršćanski svijet vidi u III. pokorničkom redu sv. o. Franje. Priopćio: Lav.

KINA. Po najnovijej vijesti iz Rima od 24. lipnja ov. g. saznajemo, da je sv. Otac u svom konzistoriju po prvi puta tri kineska prelata podigao na biskupsku čast. Msgr. Tehao, prijašnji tajnik Delegata Apostolskog Constantinija imenovan je Vikarom Apost. u Suanluo-afu blizu Pekinga; Msgr. Suen, lazarista, dosada prefekt

apost. u Lyhsien, imenovan je vikarom apost. i naslovnim biskupom od Esbona; Msgr. P. Odorik Tch'eng, franjevac, prefekt apost. u Puchi provincije Hupe, imenovan je vikarom apost. i naslovnim biskupom od Catenneu u Pampiliji, današnja Godena. Posljedni novoimenovani biskup, koji je član našega reda, bio je još kao đak od viših poglavara poslan na nauke u Italiju, gdje je na La Verni, gdje je naš sv. Otac Franjo primio sv. Rane, stupio u novicijat. Svršivši pak mudroslovne i bogoslovne nauke u Napulju, gdje je bio zaređen za svećenika, vratio se u svoju domovinu Kinu, gdje je u centralnom sjemeništu u Haukowa kroz dugi niz godina obavljao profesorsku službu.

Godine 1922. kad je bila ustanovljena nova urođenička prefektura, odmah je P. Odorik kao prefekt Apost. po uputi Delegata Apost. uredio novo sjemenište za urođenike.

Ove godine opet otvorio je sirotište, kojim upravljaju naše sestre franjevke-misijonarke. Dragi Bog i sv. Otac Franjo neka blagoslovi revnost našeg subrata, novoimenovanog biskupa, da što više može uraditi za spas svojih zemljaka. Na mnogaja!

P. Vl. Horvat, o. F. M.
misionar.

KIJEVO. Zadruga trećeg reda sv. Franje osnovana je u ovoj župi dne 8./12. 1924., podobrenju prev. Ordinarijata u Šibeniku i provincijala Pres. Otkupitelja. Dosad su obučena 53 člana, a kandidata ima deset.

Svake prve nedjelje u mjesecu velika se većina članova ispovijedi i pričesti, poslije čega upravitelj održi skupštinu, na kojoj drži duhovni govor, tumači pravila, potiče na što bolje i točnije vršenje.

Svako malo vremena javi se koji novi kandidat. Blagoslovio Bog naše članove i poslao nam dobrih novih.

BROD. Veliko slavlje 700 godišnjice sv. Franje. Veliku slavu doživio je naš ubavi grad Brod na dane 17., 18. i 19. rujna o. g., kada je naš franjevački samostan slavio 700 godišnjicu preminuća svojega utemeljitelja svetoga Franje asiškoga.

Hiljade naroda iz brodske okolice su svjedoci onoga, što se je događalo kroz ova tri dana u našem gradu, u kojem je te dane cijeli grad bio na nogama slaveći velikog sveca i utemeljitelja serafskoga reda.

U četvrtak dne 16. 9. stigao nam je kao prvi gost preuzv. g. nadbiskup beogradski o. Rafo Rodić. te je sa svojim tajnikom o. Justinom proveo kod nas sve vrijeme slave. — Drugi je stigao sa zagrebačkim vlakom uvaženi brodski sin presv. gospodin Msgr. Dr. Lovro Radičević, opat i kanonik kaptola zagrebačkoga, drugoga jutra ranom zorom stigao je djakovački biskup Msgr. Antun Akšamović, kojega pred franjevačkom crkvom brodjani dočekaše i kao svoga ljubimca srdačno pozdraviše. — Stigoše i mnogi župnici i svećenici iz dalje i bliže okolice brodske, te neki provedoše sve dane u Brodu da pomognu obavljati sve duhovne potrebe puka, koji je stigao u velikoj množini na slavu svetoga oca Franje. — I braća franjevci nam stigoše i to o. Kamilo Kolb, o. Anđeo i Joza iz Požege, Kapistran iz Osijeka o . Dr. Jelenić iz Sarajeva, pa o. Tomo iz Korača, a konačno u subotu po podne stigao nam je presv. gospodin Gecan gen. vikar beogradski. — Treba naglasiti, da su proslavi sudjelovala sva brodska društva, te cijelo građanstvo brodsko. — Grad je bio kroz sva tri dana u svečanom ruhu, okićen zastavama, pa nije onda ni čudo, da su sva ta tri dana svraćala pozornost i onih, koji do sada nijesu poznavali ogromnih zasluga velikoga sveca svetoga Franje.

U petak je uz veliku asistenciju otvorio proslavu presv. gospodin Msgr. Antun Akšamović, biskup đakovački. Mješoviti zbor Hrvatskog pjevačkog društva »Davor«, vrlo je lijepo otpjevao misu od D'Arschambaua.

Pod svetom misom propovijedao je o. Joza iz Požege.

Po podne istoga dana, u šest sati, bila je večernja, koju je služio preč. opat Leskovac uz asistenciju. Pri večernji je pjevao puk i o. Kamilo, propovijed je izrekao o. Joza.

Presv. gospodin Msgr. Akšamović, vratio se je istoga dana u Đakovo, jer je imao da obavi važne poslove.

Dne 18. 9. svečanu službu božju vršio je presv. g. Msgr. Dr. Lovro Radičević, opat i kanonik zagrebačkog stolnog kaptola uz veliku asistenciju. — Vrlo lijepo i upravo majstorski pjevačku dužnost obavio je vrijedni o. Kamilo. — Pod svetom misom je održao prigodno slovo o. Joza.

Što se više večer približavala, to je i naroda sve više pridolazilo i kada je počela večernja, jedva je bilo mjesta u prostranoj franjevačkoj crkvi. Propovijed je održao pri večernji o. Anđeo iz Požege, a večernju je služio brodski župnik i opat preč. Leskovac. Od večernje pa do rane mise izložen je presveti oltarski sakramenat, pa se kroz cijelu noć puk u velikom broju klanjao Isusu u presvetoj euharistiji..

Svi prisutni svećenici marljivo su ispovijedali i jedva su mogli odoljeti brojnoj navali, koja je stajala pred ispovijedaonicama.

Ranom zorom opet su pridolazile ogromne procesije puka iz bližih i daljih sela i tako je dan 19. 9. dobio nada sve svečani izgled.

Dne 19. 9. služio je svečanu službu božju beogradski nadbiskup presv. gospodin o. Rafael Rodić. U asistenciji je sudjelovalo svekoliko nazočno svećenstvo.

Pod misom je održao propovijed o. Anđeo iz Požege, a muški zbor Hrvatskog pjevačkog društva »Davor« pjevao je na koru vrlo lijepu misu od D'Arschambau-a.

Nakon svete mise pozdraviše presvijetloga nadbiskupa članice hrvatskoga gospojinskog društva, s kojima je gospodin nadbiskup progovorio par ljubaznih riječi, zanimajući se za rad i napredak društva.

U pol pet sati po podne održao je odličnu propovijed ugledni vikar beogradske nadbiskupije presv. gosp. Gecan, on je znao da pogodi siromaha i bogataša, građanina i svećenika pa i same sinove svetoga oca Franje, svima je reko kakvi su i kakvi još treba da budu. — Puk ga je rado slušao. — Hvala mu za njegovu pouku.

Nakon propovijedi krenula je nepregledna povorka koju je vodio presvj. nadbiskup, a nazočno je bilo kojih 30 svećenika sa Presvetim kroz grad.

U povorci smo vidjeli škole, hrvatske sokole, iz Broda i Varoša, hrvatske orle i orlice iz Broda i Varoša, vatrogasno društvo, hrv. gospojinsko dobrotvorno društvo, Bratovštinu presv. srca Isusova, Treći Red svetoga Franje, Predstavnike vlasti, vojske, gradonačelnika, a mnoga su društva bila po izaslanstvima zastupana kao hrv. pjev. društvo »Davor«, organizacija hrvatskih obrtnika itd.

Građanstvo, te seljački puk iz svih sela brodske okolice bio je tako brojno zastupan, da je to bilo nepregledno, što je činilo na čovjeka poseban utisak, jer se čitavi grad Brod pretvorio u jednu nepreglednu procesiju. — Povorka je išla u vrlo uzornom redu po četiri, skauti uz pomoć redarstva pazili su na red i njihova je zasluga u tomu pa im neka bude i hvala.

Povorka se vraća u crkvu, a pjesmi nikada kraja. Požeška orlovska glazba svirala je u povorci svete pjesme. Pri ulazu u crkvu dočekao je pjevače o. Kamilo na orguljama, pa kada je sav puk zapjevao onu našu dragu pjesmu »Do nebesa nek se ori......, grijeh bi bio ne spomenuti, kako je mnogo i mnogo oko zasuzilo od radosti, što je i naš Brod sa svojom okolicom ovako lijepo proslavio neumrloga asiškoga sveca.

Za vrijeme, dok je povorka išla gradom bile su kuće okićene zastavama, a prozori cvijećem i svijećama.

Svakako da su brodski franjevci bili neumorni pri priredbi ove slave, na čelu sa svojim gvardijanom o. Leonardom, pa ako su se i umorili neka im ne bude žao, jer je uspjeh i ako očekivan, ali upravo ogroman.

Građanstvo je slavilo skupa sa braćom franjevcima ovu rijetku svetkovinu i tako dalo poštu pa bilo i u maloj mjeri tako velikom svecu, kojega štuje cijeli svijet.

Brodskom franjevačkom samostanu, a po njemu i cijeloj provinciji može da služi za čast ova proslava.

U nedjelju po podne obavio je primanje u treći red o. Anđeo, a uspjeh je bio nadasve neočekivan.

Pri završetku ovoga dopisa treba spomenuti, da je za vrijeme proslave bilo i uzvanika iz svih redova t. j. uredskih i društvenih.

Jedno nam je žao i pri duši teško, što među nama nemogosmo pozdraviti našega toliko ljubljenoga oca provincijala Vendelina Vošnjaka. Uvjereni smo da će mu duša skakati od veselja, kada čuje kako je ova slava u čast svih franjevaca priređena, lijepo uspjela.

Milodari.

ZA DOM: Matečić A. D 10; Kolenko B. D 10; Biskup H. D 10; Divjanović M. D 20; Štefek E. D 10; Mihoković A. D 10; Lanik I. D 20; **Treći Red Kuukjevci** D 40; N. N. D 5; Zehl K. D 10; Babić Z. D 10; Matijašić D 6; Golubić M. D 10; **Treći Red Zlatar** D 50; Vaščić A. D 5; Žagmeštar M. D 6; Jančić K. D 6; Sabljak M. D 10; Vrbanc A. D 10; Vešligaj M. D 8; Sukić M. D 26; Mladenović Z. D 20; Budić S. D 10; **Treći Red Trsat** D 100; Lacko D 10; Petrović M. D 10; Kitner A. D 10; Jedvaj R. D 10; Borić T. D 20; Lesić M. D 50; Veljačić M. D 30; **Treći Red Varaždin** D 125; Vrcibradić M. 10; Morović M. D 2; Matijašić D 4; Gudec K. D 20; N. N. D 40; Golubić D 10; Kitner D 10; Mladenović Z. D 20; Budić S. D 10; Majer D. D 10; Mucak M. D 10; Lovrenčić A. D 100; **Treći Red Lun** D 20; Šikutin R. D 10; Solčić R. D 10; **Treći Red Vel. Bukovac** D 50; Kuštek K. D 20; Marinšek R. D. 20; Janušec V. D 20; **Treći Red Bugojno** D 20; Pustišek J. D 30; Zehl K. D 110; **Treći Red Sisak** D 60; Kostanjevec I. D 10; Stolažek S. D 10; **Treći Red Kukujevci** (2 put) D 40.

ZA GLASNIK: Vokšan 12; M. L. 10; Hercigonja sabrala 100; Matečić 10; Andrić 50; Fink 10; N. N. 10; Golubić 10; Gudec 20; Kocijan 50; Petek 10; Miličić 10; Lovrenčić 100; Jager 10; Placko 270.

ZA KRUH SV. ANTE: Jakupec 50.

Izdavaju: **Franjevci** — Zagreb — Kaptol br. 9. — Uredio **o. Ciprijan Lisica** Kaptol br. 9. — Tisak **Zaklada tiskare „Narodnih Novina“** Frankopanska ul. 26. — Za štampariju odgovara: **Dr. Janko Hörer**, Prilaz Gjure Deželića br. 2.

Dozvolom nadležnih redovničkih poglavara!

Zaklada tiskare „Narodnih Novina“